

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT
VERENIGDE VERGADERING VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

REGLEMENT^(*)

Inhoudstabel

TITEL I VOORAFGAANDE BEPALINGEN	4
TITEL II ORGANISATIE VAN HET PARLEMENT	5
<i>a) Vaste commissies .....</i>	<i>13</i>
<i>b) Bijzondere commissies .....</i>	<i>14</i>
<i>b)/1 Overlegcommissies tussen parlementsleden en burgers bestaande uit Brusselse parlementsleden en bij lottrekking uitgenodigde burgers .....</i>	<i>14</i>
<i>c) Plaatsvervangers .....</i>	<i>19</i>
<i>d) Gemeenschappelijke regels voor de vaste en de bijzondere commissies .....</i>	<i>19</i>
<i>e) Gemeenschappelijke regels voor de vaste en de bijzondere subcommissies .....</i>	<i>22</i>
<i>f) Specifieke regels voor de vaste subcommissies .....</i>	<i>22</i>
<i>g) Specifieke regels voor de bijzondere subcommissies .....</i>	<i>23</i>
<i>h) De opvolgingscommissie .....</i>	<i>23</i>
<i>i) Commissie voor de vervolgingen .....</i>	<i>23</i>
<i>j) Onderzoekscommissies .....</i>	<i>24</i>
<i>k) Deelname aan de werkzaamheden van de commissies .....</i>	<i>24</i>
<i>l) Samenwerking met de andere federale, gewest- en gemeenschapsvergaderingen .....</i>	<i>25</i>
<i>m) Gemengde commissies gemeen aan de vier assemblees van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest .....</i>	<i>25</i>
<i>n) Commissie belast met de Europese aangelegenheden .....</i>	<i>25</i>
TITEL III WERKWIJZE VAN HET PARLEMENT	28
<i>a) Dagen en uren van vergadering .....</i>	<i>28</i>
<i>b) Quorum .....</i>	<i>29</i>
<i>c) Notulen .....</i>	<i>29</i>
<i>d) Verslag van de beraadslagingen .....</i>	<i>30</i>
<i>e) Het voeren van het woord .....</i>	<i>30</i>
<i>f) Spreektijd .....</i>	<i>31</i>
<i>g) Moties van orde .....</i>	<i>34</i>
<i>h) Vergadering met gesloten deuren .....</i>	<i>34</i>
<i>i) Stemverklaringen .....</i>	<i>34</i>

<i>j) Wijzen van stemmen</i>	35
<i>k) Aanwezigheid tijdens de plenaire vergaderingen</i>	37
TITEL IV WIJZE VAN BEHANDELING VAN ONTWERPEN VAN ORDONNANTIE OF VAN VERORDENING EN VAN VOORSTELLEN	40
<i>a) Door het Parlement ingediende verzoeken</i>	41
<i>b) Verzoeken ingediend door een Wetgevende Kamer of een ander Parlement</i>	42
TITEL V WERKWIJZE IN BEGROTINGSZAKEN	49
TITEL VI BETREKKINGEN VAN HET PARLEMENT MET DE REGERING OF HET VERENIGD COLLEGE	51
<i>a) Regeerakkoord</i>	52
<i>b) Beleidsbrieven</i>	52
<i>a) Algemene bepalingen</i>	53
<i>b) Schriftelijke vragen en antwoorden</i>	53
<i>c) Vragen en mondelinge antwoorden</i>	54
<i>d) Actualiteitsvragen</i>	55
TITEL VII TOEZICHT VAN HET PARLEMENT OP HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL 61	
TITEL VIII DIVERSE BEPALINGEN	61
BIJLAGE OVERLEGCOMMISSIES (ARTIKEL 25/1 VAN HET REGLEMENT)	67
1. VADEMECUM	67
2. GLOSSARIUM	67

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VERENIGDE VERGADERING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

REGLEMENT^(*)

Voorwoord

Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* behandelt gewestmateries (artikelen 39, 39bis, 118, § 2, 123, § 2, 134 en 135bis van de Grondwet) en agglomeratiemateries (artikel 166 van de Grondwet).

De Verenigde Vergadering behandelt de materies die haar voorbehouden zijn door de artikelen 135 en 166 van de Grondwet.

Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en de Verenigde Vergadering hebben dezelfde samenstelling – leden en opvolgers –, dezelfde voorzitter, hetzelfde Bureau, hetzelfde Bureau in uitgebreide samenstelling, dezelfde griffier en adjunct-griffier, hetzelfde personeel en dezelfde bijzondere commissie voor het reglement. Die laatste heeft als taak het opstellen en het amenderen van het reglement. Het betreft twee identieke reglementen behoudens de bepalingen die eigen zijn aan de aard van de beide instellingen. Om die reden worden deze reglementen in één document voorgesteld.

Wanneer een artikel van het reglement zowel van toepassing is op het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* als op de Verenigde Vergadering, worden deze het Parlement genoemd.

Het Parlement is zich bewust van de noodzaak om een goede samenwerking met de Raden van de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissies aan te moedigen. Het doet dit in zijn reglement in artikel 3, waarin de voorzitters van de Raden worden betrokken bij de vergaderingen van het Bureau in uitgebreide samenstelling en in artikel 4, waarin een vergadering van de voorzitters wordt opgericht.

De beschikkingen van dit reglement zijn van toepassing op het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en op de Verenigde Vergadering.

De bijzondere beschikkingen voor elk van deze instellingen verwijzen er uitdrukkelijk naar.

(*)Dit reglement werd aangenomen door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement in zijn vergadering van 11 mei 1990 en door de Verenigde Vergadering in haar vergadering van dezelfde dag. Het werd gewijzigd tijdens de vergaderingen van 8 juli 1994, van 29 november 1996, van 14 juli 1997, van 3 april 1998, van 4 juni 1998, van 19 juli 1999, van 22 december 2000, van 12 januari 2001, van 26 januari 2001, van 27 april 2001, van 15 juni 2001, van 20 december 2001, van 17 oktober 2002, van 20 februari 2004, van 20 mei 2005, van 3 juni 2005, van 2 december 2005, van 16 februari 2007, van 13 juli 2007, van 1 februari 2008, van 19 oktober 2011, van 20 juli 2012, van 5 juni 2015, van 17 juli 2015, van 19 juli 2016 en van 1 december 2017. Het werd gecoördineerd op 1 februari 2018 zoals beslist door het Parlement op 19 juli 2016 en vervolgens gewijzigd op 30 april 2019, 13 december 2019, 20 april 2020, 17 juli 2020, 29 januari 2021 en 9 juli 2021.

TITEL I

VOORAFGAANDE BEPALINGEN

Artikel 1

De voorzitter van het Parlement verduidelijkt, bij het begin van de vergadering, in welke hoedanigheid het Parlement zitting houdt.

Elke wijziging van de hoedanigheid is het voorwerp van een uitdrukkelijke verklaring van de voorzitter.

Artikel 2

Het Bureau en het Bureau in uitgebreide samenstelling behandelen, zonder onderscheid, aangelegenheden die betrekking hebben op de werking van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en van de Verenigde Vergadering.

Artikel 3

De voorzitters van de Raden van de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissies zijn uitgenodigd op de vergaderingen van het Bureau in uitgebreide samenstelling. Zij hebben er een raadgevende stem.

Artikel 4

De voorzitter van het Parlement en de voorzitters van de Raden van de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissies vormen de vergadering van de voorzitters. Zij wordt voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.

TITEL II

ORGANISATIE VAN HET PARLEMENT

HOOFDSTUK I

Taalgroepen

Artikel 5

1. De volksvertegenwoordigers gekozen op Nederlandstalige lijsten voor de verkiezing van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* vormen de Nederlandse taalgroep. De volksvertegenwoordigers gekozen op Franstalige lijsten voor de verkiezing van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* vormen de Franse taalgroep.
2. Iedere taalgroep richt zijn bureau op en deelt de samenstelling ervan aan de voorzitter mede.

HOOFDSTUK II

Voorlopig Bureau

Artikel 6

Bij de opening van iedere zitting wordt het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* voorgezeten door het oudste lid in jaren, bijgestaan door het jongste lid van elke taalgroep die de functie van secretaris waarnemen.

HOOFDSTUK III

Geldigverklaring van de kiesverrichtingen en onderzoek van de geloofsbrieven

Artikel 7

1. Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* spreekt zich uit over de geldigheid van de kiesverrichtingen wat zijn leden en de opvolgers betreft.
2. Te dien einde worden het proces-verbaal van de verkiezingen en de bezwaren, met de stukken tot staving, gezonden naar een commissie die zeven leden telt van wie ten minste één per taalgroep en die bij loting wordt samengesteld. De vergaderingen van de commissie zijn openbaar.
3. De commissie benoemt een rapporteur die verslag uitbrengt aan het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*.
4. Al de verkozen leden nemen aan deze geldigverklaring deel.
5. In geval van tussentijdse verkiezing of van toelating van een opvolger, wordt de geldigverklaring gedaan door een commissie die wordt samengesteld overeenkomstig punt 2.
6. Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* doet uitspraak over de besluiten van de commissie.

Artikel 8

1. Nadat de kiesverrichtingen geldig zijn verklaard, onderzoekt elke taalgroep de geloofsbrieven van zijn leden en beslist over de geschillen die hieromtrent rijzen.
2. Te dien einde worden de akten van voordracht en bewilliging van de kandidaten, evenals de stukken waaruit blijkt dat de verkozen leden van de Nederlandse taalgroep aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoen, gezonden aan een commissie die zeven leden telt en wordt samengesteld bij loting onder de leden van de Nederlandse taalgroep, terwijl de akten van bewilliging en voordracht van de kandidaten evenals de stukken waaruit blijkt dat de verkozen leden van de Franse taalgroep aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoen, worden gezonden aan een commissie die zeven leden telt en wordt samengesteld bij loting onder de leden van de Franse taalgroep. De vergaderingen van de commissie zijn openbaar.
3. Iedere commissie benoemt een rapporteur die verslag uitbrengt aan het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*.
4. Al de verkozen leden nemen aan dit onderzoek deel voor de leden van de taalgroep waartoe zij behoren.
5. Iedere commissie die samengesteld wordt na de geldigverklaring van de kiesverrichtingen, voert tijdens de zittingsperiode alle onderzoeken van de geloofsbrieven van de gekozen leden uit.
In geval van een vacant mandaat in één van die commissies, wordt overgegaan tot lottrekking om het toe te wijzen.
6. Elke taalgroep doet uitspraak over de besluiten van de uit haar leden samengestelde commissie en de voorzitter roept tot leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* uit degenen wier geloofsbrieven geldig werden verklaard.
7. Alvorens hun ambt te aanvaarden leggen de leden van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, in plenaire en openbare vergadering¹, de volgende eed af:
  1. als ze lid zijn van de Nederlandse taalgroep : « Ik zweer de Grondwet na te leven » ;
  2. als ze lid zijn van de Franse taalgroep : « Je jure d'observer la Constitution ».
8. De na afloop van die procedure opgemaakte lijst wordt aan het oudste lid van iedere taalgroep van iedere gemeenschapscommissie toegezonden.
9. 1° Controle van het maximumbedrag van de bezoldigingen
Het bedrag van de bezoldigingen, wedden of presentiegelden die het lid van het *Parlement* naast zijn parlementaire basisvergoeding ontvangt voor uitgeoefende activiteiten, mag de helft van het bedrag van de parlementaire vergoeding niet overschrijden.
Voor de berekening van dat bedrag, komen in aanmerking : alle bezoldigingen, vergoedingen, met inbegrip van de vergoedingen voor bijzondere functies, wedden of presentiegelden en voordelen van alle aard ontvangen voor de uitoefening van :
  - een mandaat verkregen na Europese, federale, gemeenschaps-, gewestelijke en bicommunautaire of gemeentelijke verkiezingen ;
  - een uitvoerend mandaat ;
  - een mandaat in een internationale instelling ;

---

¹ De leden van het Parlement die tijdelijk zitting hebben ter vervanging van een regeringslid behouden hun plaats in de volgorde van de opvolgers van de lijst en wanneer een ambt definitief vacant wordt, is het in die volgorde dat zij het ambt definitief opnemen (Bureau in uitgebreide samenstelling van 4 juli 2003).

- een mandaat in een federaal, gemeenschaps-, gewestelijk, bicommunautair of plaatselijk orgaan ;
- een mandaat of een functie in elke andere openbare of privéstructuur die onderworpen is aan de wetgeving op de overheidsopdrachten ;
- een functie afgeleid van de voormelde mandaten en functies, al dan niet verkregen door verkiezing.

De Cel « Transparantie van de Bezoldigingen » wordt ermee belast om de voorzitter van het *Parlement* een overzicht te bezorgen met, voor elk lid van het Parlement :

- a) de lijst van de beroepsactiviteiten, mandaten en functies die zij het vorige boekjaar uitgeoefend hebben of uitoefenen, met inbegrip van die waarvoor politiek verlof is toegekend ;
- b) alle bezoldigingen en voordelen van alle aard die voortvloeien uit de in a) bedoelde beroepsactiviteiten, mandaten en functies, samen met de belastingfiches.

Met het oog op het opstellen van het in het derde lid bedoeld overzicht, stelt de Cel een individuele fiche op voor elk lid van het Parlement, met de in a) en b) bedoelde inlichtingen.

Daartoe verzamelt zij deze inlichtingen bij de bevoegde overheden en instellingen en, in voorkomend geval, bij de leden van het Parlement, met name wat de belastingfiches betreft, en dat tijdens het eerste semester van elk jaar.

Tegen 30 juni van het boekjaar, bezorgt zij een kopie van de individuele fiche van elk lid van het Parlement. Dit laatste stuurt de ondertekende en voor echt verklaarde individuele fiche terug naar de Cel, in voorkomend geval met de eventuele correcties, tegen uiterlijk 15 juli van het boekjaar.

Bovendien bezorgen de leden van het *Parlement* de voorzitter van het Parlement, op het ogenblik van hun eedaflegging, de lijst van de voormelde beroepsactiviteiten, mandaten en functies die ze uitoefenen, met inbegrip van die waarvoor politiek verlof is toegekend.

De aangifte gebeurt in het begin van elk parlementair jaar, op grond van de belastingfiches betreffende het voorgaande belastingjaar.

In geval van overschrijding van het in het eerste lid bedoelde maximumbedrag, en dat na toepassing van de regels voor de vermindering van bezoldiging bepaald in artikel 3, § 2, van de gezamenlijke ordonnantie betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen, wordt de vergoeding voor bijzondere functie naar evenredigheid verminderd door het Parlement.

In dat geval, kan de vermindering, in voorkomend geval, worden doorgevoerd op de volledige vergoeding voor bijzondere functie.

2° Inlichtingen betreffende de andere private activiteiten en bezoldigingen

De Cel « Transparantie van de Bezoldigingen » vult het in het derde lid van 1° bedoelde overzicht voor elk lid van het Parlement, en dit tijdens dezelfde periode, aan met de volgende gegevens :

- a) de lijst van alle andere private beroepsactiviteiten die ze tijdens het vorige boekjaar hebben uitgeoefend, met inbegrip van die welke ze uitoefenen in een vennootschap ;
- b) de bezoldigingen voor de in a) bedoelde activiteiten die zijn ontvangen voor de periode die overeenstemt met het belastingjaar dat de aangifte voorafgaat, volgens de volgende inkomenscategorieën, uitgedrukt in euro bruto onder aftrek van de fiscaal toegelaten beroepskosten :
  - geen bezoldiging ;
  - van 1 tot 499 euro bruto per maand ;
  - van 500 tot 1.000 euro bruto per maand ;
  - van 1.001 tot 5.000 euro bruto per maand ;

- van 5.001 tot 10.000 euro bruto per maand ;
- van meer dan 10.000 euro bruto per maand, afgerond op de dichtst bijgelegen tienduizend euro.

Met het oog op het opstellen van het in het eerste lid bedoeld overzicht, stelt de Cel een individuele fiche op voor elk lid van het Parlement, met de in a) en b) bedoelde inlichtingen.

Daartoe verzamelt zij deze inlichtingen bij de bevoegde overheden en instellingen en, in voorkomend geval, bij de leden van het Parlement, met name wat de belastingfiches betreft, en dit tijdens het eerste semester van elk jaar.

Tegen 30 juni van het boekjaar bezorgt zij een kopie van de individuele fiche van elk lid van het Parlement. Dit laatste stuurt de ondertekende en voor echt verklaarde individuele fiche terug naar de Cel, in voorkomend geval met de eventuele correcties, uiterlijk op 15 juli van het boekjaar.

3° Het Parlement maakt op zijn internetsite het overzicht bekend van de Cel «Transparantie van de Bezoldigingen», met voor elk lid van het Parlement de inlichtingen als bedoeld in het 1°, derde lid, a) en b), en in het 2°, eerste lid, a) en b), met uitzondering van de belastingfiches, en dit tegen uiterlijk op 15 augustus van het boekjaar.

De bezoldigingen die voortvloeien uit de uitoefening van hoofdactiviteiten van private aard die opgenomen zijn in de in het 1° vermelde lijst, alsook de bezoldigingen voor de uitoefening van andere beroepsactiviteiten van private aard die conform het 2° zijn aangegeven, worden bekendgemaakt volgens de in het 2° opgenomen inkomstencategorieën.

4° De leden brengen de Cel «Transparantie van de Bezoldigingen» onmiddellijk op de hoogte van elke wijziging van hun toestand telkens als daartoe redenen zijn.

5° Ingeval sommige leden de in het 1° en 2° bedoelde voor echt verklaarde individuele fiches niet indienen, stuurt de Cel «Transparantie van de Bezoldigingen» hun een herinnering, bij aangetekende brief, waarin ze worden verzocht om zich binnen een termijn van één maand in orde te stellen en waarin ze in kennis worden gesteld van de sancties die tegen hen kunnen worden getroffen.

Na het verstrijken van die termijn, worden de namen van de leden die niet voldaan hebben aan de bepalingen van het 1° en 2°, vermeld in het door de Cel opgestelde overzicht dat bekendgemaakt wordt op de internetsite van het Parlement.

Bij ontstentenis van antwoord van een lid, en behoudens in geval van overmacht, doet de Voorzitter een beroep op de Brusselse Deontologische Commissie en brengt het Bureau in uitgebreide samenstelling ervan op de hoogte.

Na het betrokken lid te hebben gehoord, kan de Brusselse Deontologische Commissie, op basis van dat verhoor, beslissen tot seponering in geval van uitzonderlijke omstandigheden die het niet-naleven van de termijnen verantwoorden, of beslissen tot een met redenen omklede sanctie.

De sanctie bestaat in :

- bij de eerste tekortkoming, een verwittiging en een geldboete van 10 tot 50% van het totaal van een maand bezoldiging, voordelen van alle aard en representatiekosten ;
- daarna, een afhouding van 50 tot 100% van het totaal van de bezoldigingen, voordelen van alle aard en representatiekosten gedurende minstens drie maanden en hoogstens twaalf maanden.

6° De in het 1° tot 5° bepaalde regels zijn van toepassing na de volgende gehele vernieuwing van het Parlement.

In afwijking daarvan, maakt het Parlement op zijn internetsite tegen 1 maart van elk jaar de bezoldigingen bekend die zijn ontvangen als lid van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Het vorige lid sorteert geen effecten meer na de vernieuwing van het Parlement.

Ingeval de Brusselse Deontologische Commissie niet is opgericht vóór de toepassing van de in het 5° bedoelde regel, wordt het Bureau in uitgebreide samenstelling van het Parlement, dat met tweederdemeerderheid beslist, ermee belast die bepaling toe te passen.

HOOFDSTUK IV

Vervanging van leden die ophouden zitting te hebben ten gevolge van hun benoeming tot minister of staatssecretaris

Artikel 9

1. Het lid dat ophoudt zitting te hebben ten gevolge van zijn benoeming tot lid van de gewestregering, een gemeenschapsregering of de federale regering of tot gewestelijk of federaal staatssecretaris, wordt vervangen door de eerste in aanmerking komende opvolger van de lijst waarop hij verkozen is.
2. Zodra het in punt 1 bedoelde lid is vervangen als gewest- of gemeenschapsminister of als gewestelijk staatssecretaris of zodra een einde is gemaakt aan zijn ambt van federaal minister of staatssecretaris, neemt hij zijn mandaat weer op. Degene die hem zijn zetel afstaat, is de laagst gerangschikte van de opvolgers van dezelfde kieslijst die in aanmerking komen om een lid te vervangen.
3. De opvolger die een lid vervangt overeenkomstig de bepalingen van punt 1, behoudt de rang die hij als opvolger had voor het geval er een mandaat vacant zou worden.

HOOFDSTUK V

Politieke fracties, erkende politieke fracties en onafhankelijken

Artikel 10

1. Vormen een politieke fractie, de verkozenen van eenzelfde kieslijst of de verkozenen die verklaren zitting te hebben onder het letterwoord van een politieke partij waarvan het letterwoord of het logo beschermd of verboden werd bij de verkiezingen voor de jongste hernieuwing van het Parlement.

Op het ogenblik van de vernieuwing van het Parlement en op voorwaarde dat zij 5% van de zetels in de overeenkomstige taalgroep vertegenwoordigen, kunnen diezelfde verkozenen een erkende politieke fractie vormen voor de duur van de zittingsperiode.

In geval een breuk van een eenheid wordt verkregen, wordt dat getal naar de hogere eenheid afgerond.

2. De politieke fracties overhandigen aan de voorzitter een lijst van hun leden en geven de naam van hun fractievoorzitter op. De erkende politieke fracties die ten minste vijftien leden tellen geven tevens de naam van hun ondervoorzitter op.

Elke wijziging in de samenstelling van een fractie wordt, ondertekend door het betrokken lid als het om een ontslag gaat, ondertekend door de fractievoorzitter als het om een schrapping gaat en, ondertekend door het lid en door de fractievoorzitter, als het om een toetreding gaat, ter kennis gebracht van de voorzitter van het Parlement.

3. Een politieke fractie kan niet worden erkend of kan haar erkenning niet behouden :
- a) als één van haar leden bij een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan, veroordeeld is op grond van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaalsocialistische regime is gepleegd.
De politieke fractie blijft echter erkend als zij binnen een maand na de in het eerste lid bedoelde beslissing de voorzitter van het Parlement kennis geeft van de schrapping van het veroordeelde lid ;
  - b) als de partij die zij vertegenwoordigt, de partij die door die laatste opgevolgd is of een van de componenten ervan, bij een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan, veroordeeld is op grond van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaalsocialistische regime is gepleegd ;
  - c) als de partij die zij vertegenwoordigt of de partij die door die laatste opgevolgd is, haar dotatie ontnomen is op basis van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen.

Voor de toepassing van deze bepaling, wordt :

- voor het begrip politieke partij verwezen naar het begrip bedoeld in artikel 1, 2°, van de wet van 19 mei 1994 tot regeling van de verkiezingscampagne en tot beperking en aangifte van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, alsmede tot vaststelling van de toetsingsnorm inzake officiële mededelingen van de overheid ;
  - voor het begrip component van een politieke partij verwezen naar het begrip bepaald in artikel 1 van de bovenvermelde wet van 4 juli 1989 ;
  - de opvolging, door een politieke partij of een component ervan, van een politieke partij of een component ervan die veroordeeld is krachtens de bovenvermelde wet van 30 juli 1981, de bovenvermelde wet van 23 maart 1995, of de bovenvermelde wet van 4 juli 1989, wordt met name beoordeeld op grond van de samenstelling van de nieuwe partij of de component ervan, haar eventueel maatschappelijk doel, programma, activiteiten, haar houding tegenover het programma, de activiteiten, het discours van de veroordeelde partij of de component ervan, alsook op grond van het feit dat de dotatie, toegekend krachtens de bovenvermelde wet van 4 juli 1989, geïnd is gebleven door de instelling die krachtens artikel 22 van die wet aangewezen is door de politieke partij die veroordeeld is krachtens de bovenvermelde wet van 30 juli 1981, de bovenvermelde wet van 23 maart 1995, of de bovenvermelde wet van 4 juli 1989, of waarvan een component krachtens dezelfde wetten veroordeeld is.
4. In de gevallen bedoeld in punt 3, wordt de erkenning door het Bureau in uitgebreide samenstelling voor de rest van de zittingsperiode ingetrokken.
5. De politieke fracties hebben recht op een werkingsdotatie ; het Bureau stelt het bedrag en de regels voor de toekenning ervan vast.
Zij krijgen ook de beschikking over personeel volgens de regels die het Bureau bepaalt.
Deze dotatie en deze personeelsmiddelen worden in het begin van de zittingsperiode en voor de duur ervan vastgesteld.
6. Elk lid dat niet tot een politieke fractie behoort, zetelt als onafhankelijke.

HOOFDSTUK VI

Vast Bureau

Artikel 11

Onmiddellijk na het onderzoek van de geloofsbrieven benoemt het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* zijn vast Bureau.

Artikel 12

1. Het Bureau van het Parlement wordt samengesteld volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de politieke fracties.

Het bestaat uit een voorzitter en een eerste ondervoorzitter, die tot een verschillende taalgroep behoren, drie ondervoorzitters en tien secretarissen.

2. Ten minste een derde van de leden van het Bureau moet tot de kleinste taalgroep behoren.

3. Het Bureau aangevuld met de voorzitters van de erkende politieke fracties en, in voorkomend geval, met de overeenkomstig artikel 10.2 aangestelde ondervoorzitters, vormt het Bureau in uitgebreide samenstelling. Protocollair worden de voorzitters van de politieke fracties gelijkgesteld met de ondervoorzitters.

Artikel 13

1. Het Parlement kiest afzonderlijk en achtereenvolgens de voorzitter, de eerste ondervoorzitter, de overige ondervoorzitters en de secretarissen.

2. De voorzitter van het Bureau wordt gekozen bij geheime stemming en bij volstrekte meerderheid. De overige leden van het Bureau worden gekozen bij geheime stemming en bij volstrekte meerderheid van de stemmen in het Parlement en in de taalgroep waartoe zij behoren, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van het Parlement aanwezig is.

3. Bij de verkiezing van de leden van het Bureau wordt, wanneer bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid niet is bereikt, overgegaan tot een tweede stemming om de twee kandidaten die het grootste aantal stemmen hebben verkregen, te rangschikken, na eventuele verzaking van een beter geplaatste kandidaat. In voorkomend geval wordt de deelneming aan de tweede stemming bepaald met inachtneming van de in het tweede lid bepaalde regels.

In alle gevallen waar staking van stemmen optreedt, wordt de voorkeur gegeven aan de kandidaat die ononderbroken het langst een parlementair mandaat vervult. Bij gelijke anciënniteit wordt de voorkeur gegeven aan de jongste kandidaat.

Blanco en ongeldige stembriefjes komen in aanmerking voor de berekening van het aantal aanwezigen, niet voor de berekening van de meerderheid.

4. De secretarissen waarvan sprake in artikel 6 verifiëren het aantal stemmende leden en tellen de stemmen. Het resultaat van de stemmingen wordt afgekondigd door het oudste lid in jaren en door de voorzitter, zodra hij gekozen is.

5. Indien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal te begeven plaatsen wordt (worden) de kandidaat (kandidaten) zonder stemming gekozen verklaard.

6. Zodra de voorzitter is gekozen, neemt hij plaats op de voorzittersstoel.

Artikel 14

Wanneer het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en de Verenigde Vergadering voor wettig en voltallig zijn verklaard, geven ze hiervan kennis aan de Koning, aan de Senaat, aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, aan het Vlaams Parlement, aan het Parlement van de Franse Gemeenschap, aan het Waals Parlement, aan het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap en aan de Raden van de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissies.

Artikel 15

1. De voorzitter handhaaft de orde ter vergadering, waakt over de naleving van het reglement, oordeelt over de ontvankelijkheid van de teksten, van de moties en andere voorstellen, leidt en sluit de beraadslagingen, stelt de vraagpunten en brengt ze in stemming, geeft kennis van de uitslag der stemmingen en van de beslissingen van het Parlement, voert het woord uit naam van het Parlement en overeenkomstig diens wens.
2. De voorzitter mag bij een beraadslaging het woord nemen om de stand van zaken vast te stellen en de spreker tot het onderwerp terug te brengen ; wil hij zelf aan de beraadslaging deelnemen, dan verlaat hij de voorzittersstoel en neemt hij deze niet opnieuw in voordat de beraadslaging over het onderwerp is geëindigd.
3. De voorzitter doet aan het Parlement mededeling van de boodschappen, brieven en andere zendingen die hem betreffen, met uitzondering van de anonieme of smadelijke geschriften.

Artikel 16

De ondervoorzitters hebben, bij de leiding van de beraadslagingen, dezelfde bevoegdheid als de voorzitter, wanneer zij in diens plaats het voorzitterschap van het Parlement waarnemen.

Artikel 17

De secretarissen lezen de voorstellen, amendementen en andere stukken voor, die aan het Parlement moeten worden medegedeeld, houden de naamafroeping en tekenen de stemmingen en de genomen besluiten op.

De secretarissen kunnen het woord voeren in een beraadslaging, doch moeten daartoe telkens plaats nemen onder de leden.

Artikel 18

Alle leden van het Bureau worden voor één zitting benoemd, tenzij er intussen plaatsen openvallen.

In geval van ontslag of schrapping van een lid van het Bureau dat deel uitmaakt van een erkende politieke fractie, of in geval van toetreding van dat lid tot een andere politieke fractie, kan het lid tijdens de zitting worden vervangen.

Bij ontstentenis van de voorzitter en van de ondervoorzitters, treedt het oudste lid in jaren op als voorzitter van het Parlement of van zijn afvaardigingen. Bij ontstentenis van de secretarissen, worden deze vervangen door de jongste leden.

Het Bureau vertegenwoordigt het Parlement buiten rechte.

In de omstandigheden bedoeld in artikel 66.5 kan het Bureau, op voorstel van de voorzitter, vaststellen dat deze situatie verhindert dat de parlementsleden fysiek aanwezig zijn en beslissen dat de deelname aan zijn vergaderingen, de beraadslagingen en de stemmingen uitgebracht door zijn leden op afstand via elektronische weg kunnen plaatsvinden.

HOOFDSTUK VII

Verkiezing van de leden van het Parlement van de Franse Gemeenschap

Artikel 19

De voorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* of, indien de voorzitter niet tot de Franse taalgroep

behoort, de eerste ondervoorzitter verklaart, na te hebben nagegaan of de voorwaarden voor het opmaken van de ledenlijsten zijn vervuld, verkozen de leden die door de politieke fracties zijn aangewezen om zitting te hebben in het Parlement van de Franse Gemeenschap.

HOOFDSTUK VIII

Zetel

Artikel 20

De stad Brussel, hoofdstad van het Gewest, is de zetel van het Parlement.

HOOFDSTUK IX

Verkiezingen en voordrachten

Artikel 21

1. Behoudens andersluidende bepalingen, geschieden alle benoemingen, verkiezingen en voordrachten van kandidaten van buiten het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* bij geheime stemming en bij volstrekte meerderheid volgens de in artikel 13, punt 2, 3, 4 en 5, bepaalde procedures.
2. Alleen de kandidaturen waarvoor de betrokken persoon ten minste vijf dagen voor de verkiezing, bij de voorzitter van het Parlement een schriftelijke verklaring heeft ingediend, waarin hij zich kandidaat stelt, worden in aanmerking genomen.
3. De benoemingen door het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* te doen uit zijn leden geschieden met uitzondering van het bepaalde in artikel 23.3, vierde en vijfde lid, volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en politieke fracties.
Bij gelijke quotiënten, wordt het mandaat toegekend aan de politieke fractie waarvan het quotiënt van het stemcijfer dat overeenstemt met het te begeven mandaat, het hoogst is.
4. De voorzitter bepaalt zo nodig de termijn binnen welke de kandidaten moeten worden voorgedragen.

Artikel 22 (V.V.)

Behoudens andersluidende bepalingen, geschieden alle benoemingen, verkiezingen en voordrachten van kandidaten van buiten de Verenigde Vergadering bij geheime stemming en volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en politieke fracties en bij volstrekte meerderheid in elke taalgroep.

HOOFDSTUK X

Commissies

a) Vaste commissies

Artikel 23

1. Na iedere vernieuwing van het Parlement benoemt dit uit zijn leden vaste commissies. De bevoegdheden en de benaming van de vaste commissies worden door de voorzitter van het Parlement vastgesteld, na inwinning van het advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling.
2. De vaste commissies bestaan uit vijftien leden aangewezen volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de politieke fracties, onverminderd het recht van een fractie om voor een of meer van haar mandaten de aanwijzing voor te stellen van volksvertegenwoordigers van dezelfde taalgroep die niet behoren tot een politieke fractie welke reeds in elke commissie vertegenwoordigd is.
De kleinste taalgroep moet hoe dan ook in elke commissie vertegenwoordigd zijn.
3. De mandaten van voorzitter van de vaste commissies van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* worden,

volgens de regel van de evenredige vertegenwoordiging, onder de verschillende taalgroepen en politieke fracties verdeeld.

Wanneer het aantal mandaten dat aan iedere groep of fractie toekomt bekend is, duidt de voorzitter van het Parlement de commissie aan waarop deze verschillende mandaten betrekking hebben.

Iedere commissie verkiest vervolgens uit haar midden, voor de duur van de zitting, een voorzitter onder de kandidaten die worden voorgedragen door de politieke fractie waaraan het voorzitterschap toekomt. Iedere commissie benoemt bovendien drie ondervoorzitters.

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, nemen de voorzitter en de eerste ondervoorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* rechtens het voorzitterschap waar van een van de commissies waarvan zij deel uitmaken en dat, volgens de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen, toekomt aan hun respectieve taalgroep.

De mandaten van voorzitter van de vaste commissies van de Verenigde Vergadering worden verdeeld onder de verschillende taalgroepen. De kandidaten worden voorgedragen door de taalgroep en verkozen door de commissies.

In geval van ontslag of van schrapping van een commissievoorzitter van een erkende politieke fractie, of in geval van toetreding van die voorzitter tot een andere politieke fractie, kan de voorzitter tijdens de zitting worden vervangen.

Artikel 24

Elk lid van een met toepassing van de evenredige vertegenwoordiging in de vaste commissies van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* vertegenwoordigde politieke fractie moet deel uitmaken van ten minste één commissie.

Dit principe is niet van toepassing indien het aantal leden van een politieke fractie hoger is dan het totale aantal vertegenwoordigers die deze politieke fractie binnen het geheel van de vaste commissies telt.

b) Bijzondere commissies

Artikel 25

1. Er kunnen door het Parlement bijzondere commissies worden ingesteld om bepaalde ontwerpen en voorstellen te behandelen en/of telkens wanneer het dat nuttig acht. Het bepaalt hoeveel volksvertegenwoordigers daarvan deel moeten uitmaken en zulks met toepassing van het systeem van de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en politieke fracties en onverminderd het recht van een fractie om voor een of meer van haar mandaten de aanwijzing voor te stellen van volksvertegenwoordigers die niet behoren tot een politieke fractie welke reeds in de commissie vertegenwoordigd is. Daarbij wordt het bepaalde in artikel 21 toegepast.
2. De bijzondere commissies worden voorgezeten door de voorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*, die in dit geval niet stemgerechtigd is, of door een uit hun midden gekozen voorzitter.
De bijzondere commissies wijzen bovendien drie ondervoorzitters aan.
3. *De bijzondere commissies worden voorgezeten door de voorzitter of de eerste ondervoorzitter van de Verenigde Vergadering, die in dit geval niet stemgerechtigd is, of door een uit hun leden gekozen voorzitter.*
De bijzondere commissies wijzen bovendien drie ondervoorzitters aan.
4. Behoudens andersluidende beslissing van het Parlement eindigt de opdracht van de bijzondere commissies door de indiening van het verslag.

b)/1 Overlegcommissies tussen parlementsleden en burgers bestaande uit Brusselse parlementsleden en

bij lottrekking uitgenodigde burgers

Artikel 25/1

1. Het Parlement kan, wanneer het zulks nuttig acht, een overlegcommissie samenstellen, bestaande uit parlementsleden die bij lottrekking aangewezen burgers uitnodigen, hierna kortweg « overlegcommissie » genoemd.
2. Het Parlement spreekt zich, op voorstel van het Bureau in uitgebreide samenstelling, binnen twee maanden uit over de samenstelling van een overlegcommissie wanneer het een ontvankelijk verklaard burgervoorstel ontvangt. Het voorstel kan worden bezorgd op papier of in elektronische vorm.

Zijn ontvankelijk, de burgervoorstellen die ondertekend zijn door op zijn minst 1.000 personen die de volle leeftijd van zestien jaar bereikt hebben en woonachtig zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, behalve als:

- 1° de bewoordingen of het onderwerp van het burgervoorstel duidelijk beledigend zijn, onbeschoft of in strijd met de fundamentele vrijheden en rechten;
- 2° het burgervoorstel geen betrekking heeft op een bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- 3° het burgervoorstel veeleer geformuleerd is als een of meer gesloten vragen aan de overlegcommissie dan wel als een mandaat om over een algemeen probleem te debatteren.

De voorzitter spreekt zich op korte termijn uit over de ontvankelijkheid, na advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling.

Ingeval een ontvankelijk burgervoorstel wordt geweigerd, omkleedt het Bureau in uitgebreide samenstelling zijn beslissing met redenen. Die beslissing en de redenen ervoor worden bekendgemaakt op de website van het Parlement. Dat is ook het geval wanneer tijdens een plenaire vergadering wordt beslist tot weigering. Het verslag van de debatten geldt dan als motivering.

Ten minste 100 burgers die voldoen aan de voormelde voorwaarden kunnen op de website van het Parlement een thematisch voorstel bekendmaken waarvoor een overlegcommissie kan worden bijeengeroepen. Andere burgers kunnen dat onderschrijven als ze dat wensen. Het thematisch voorstel kan worden onderschreven gedurende een jaar, te rekenen vanaf de datum waarop het online wordt geplaatst.

3. Geen enkele overlegcommissie kan worden samengesteld binnen minder dan negen maanden vóór de datum van de verkiezingen van een volgend nieuw Parlement.
4. Een overlegcommissie bestaat uit dezelfde volksvertegenwoordigers als de vaste commissie die bevoegd is voor het onderwerp dat wordt besproken. Zij wordt op dezelfde wijze voorgezeten.
5. De overlegcommissies nodigen 45 burgers uit om deel te nemen aan hun werkzaamheden. Die burgers worden bij lottrekking aangewezen onder alle burgers die voldoen aan de in punt 6 opgesomde voorwaarden, zodat elkeen evenveel kans heeft om te worden uitgenodigd.

Het Parlement kan, op voorstel van het Bureau in uitgebreide samenstelling, het aantal uitgenodigde burgers verlagen of verhogen.

Iedere bij lottrekking aangewezen persoon wordt officieel uitgenodigd. Onder alle personen die positief hebben gereageerd op die uitnodiging, wordt een tweede lottrekking gehouden, op basis van een representativiteitsmethode waarbij vooraf de criteria worden bepaald die moeten zorgen voor een diverse en representatieve selectie, op zijn minst wat geslacht, leeftijd, officiële talen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, geografische spreiding en opleidingsniveau betreft, om aldus te komen tot een groep van 45 burgers of een aantal burgers waartoe beslist door het Parlement met toepassing van het tweede lid.

Het begeleidingscomité, vermeld in punt 9, kan beslissen om bijkomende voorwaarden vast te stellen, afhankelijk van het besproken onderwerp.

De deelname aan een overlegcommissie is vrijwillig. Als een burger heeft afgezien van deelname vóór de eerste vergadering van de overlegcommissie of een van de in punt 6 opgesomde mandaten of functies uitoefent, wordt hij/zij vervangen door een eveneens bij lottrekking aangewezen burger. Te dien einde, kunnen verschillende overtallige leden op voorhand bij lottrekking worden aangewezen. In alle andere gevallen, worden de uittredende of afwezige leden niet vervangen.

6. Kunnen alleen worden uitgenodigd, de burgers die:

- 1° ingeschreven zijn in de bevolkings- of vreemdelingenregisters van een gemeente van het Brussels Gewest;
- 2° de volle leeftijd van zestien jaar hebben bereikt;
- 3° geen veroordeling hebben opgelopen of tegen wie geen beslissing is uitgesproken waardoor ze hun stemrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen hebben verloren of dat recht is geschorst;
- 4° geen van de volgende mandaten of functies uitoefenen:
  - a) lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement of van het Europees Parlement;
  - b) lid van de federale regering, van een gemeenschaps- of gewestregering;
  - c) burgemeester, schepen, OCMW-voorzitter, gemeenteraadslid of lid van de raad voor maatschappelijk welzijn;
- 5° zich niet bevinden in een duidelijke toestand van belangenconflict.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist in geval van twijfel of in geval een belangenconflict rijst of bestaat in de loop van het proces. De werkzaamheden van de overlegcommissie worden opgeschort tot het Bureau in uitgebreide samenstelling een beslissing heeft genomen.

7. Voor elke deelname aan een vergadering, ontvangen de bij lottrekking aangewezen burgers een door het Bureau vastgestelde kostenvergoeding.
8. Alleen de leden van de overlegcommissie en de bij lottrekking uitgenodigde burgers kunnen de vergaderingen van de commissie bijwonen. Een plaatsvervanger kan de commissievergadering alleen bijwonen als een vast lid van zijn politieke fractie afwezig is.

Dit punt doet echter geen afbreuk aan het recht van elke niet in de commissie vertegenwoordigde fractie om een parlementslid te sturen dat het recht heeft om het debat bij te wonen.

9. Er wordt voorzien in een begeleidingscomité, bestaande uit verschillende onderzoekers en ervaringsdeskundigen op het vlak van burgerparticipatie, alsook uit leden van het personeel van het Parlement. Dat begeleidingscomité wordt door het Parlement benoemd, op voordracht van het Bureau in uitgebreide samenstelling, voor een periode van maximum twee jaar, behalve als een overlegcommissie nog werkzaam is na afloop van die termijn; in dat geval, wordt het mandaat van het begeleidingscomité verlengd tot op het moment van de indiening van het in punt 14 bedoelde verslag.

Dit punt doet geen afbreuk aan de deelname van het uittredend begeleidingscomité aan de in punt 16 bedoelde evaluatie.

Dat comité kan gemeenschappelijk zijn met andere assemblees die een equivalente procedure hebben. In dat

geval, worden de leden van het comité benoemd door die assemblees. Hun bureaus regelen in gezamenlijk akkoord de verdeling van de werkingskosten.

Voor elke overlegcommissie, kan (kunnen) in het begeleidingscomité een (of meer) in de besproken kwestie gespecialiseerde onderzoeker(s)/ ervaringsdeskundige(n) worden aangewezen teneinde de in het punt 10, eerste lid, 2° bedoelde opdracht te waarborgen. Die personen worden aangewezen volgens de in het derde lid bepaalde nadere regels.

10. Het begeleidingscomité heeft inzonderheid volgende opdrachten:

- 1° vaststellen van de eventuele bijkomende vaste criteria voor de lottrekking en overgaan tot de lottrekking van de burgers, in alle transparantie en onpartijdigheid;
- 2° zorgen voor een nuttige, toegankelijke en openbare informatie ten behoeve van de leden van de commissie en van de bij lottrekking aangewezen burgers, daarbij wakende voor de diversiteit van de standpunten;
- 3° begeleiden van de organisatie en van het verloop van de debatten, ervoor zorgend dat alle leden van de overlegcommissies zich kunnen uitspreken;
- 4° opstellen van een verslag met een evaluatie van het proces na afloop van zijn opdracht.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan voorstellen om het begeleidingscomité andere opdrachten toe te wijzen, naargelang de behoeftes.

In het licht van de goede uitvoering van zijn in het eerste lid, 2°, bedoelde opdracht, kan het begeleidingscomité, indien het zulks nuttig acht, aan de overlegcommissie voorstellen om een of meer personen op te dragen erbij te helpen om een standpunt voor te stellen of te antwoorden op de vragen van de overlegcommissie.

Een lid van het begeleidingscomité mag geen directe of indirecte band hebben met een andere dienstverlener van het Parlement die later in de loop van het proces optreedt.

11. Naast dit artikel, zijn de artikelen 26, 27, 28, punt 1, artikel 30, punten 1, 3 en 4, de artikelen 35 en 45 van toepassing op de overlegcommissies.

Voorts bepaalt de overlegcommissie zelf de nadere regels voor en de duur van haar werking, op voorstel van zijn voorzitter en van het begeleidingscomité. De commissie kan haar werkzaamheden slechts geldig aanvaarden als ten minste 30 burgers aanwezig zijn.

12. Volgende principes en stappen dienen in elk geval te worden gerespecteerd:

- 1° de organisatie van een openbare voorbereidende fase om de bij lottrekking aangewezen burgers en de parlementsleden te informeren;
- 2° de organisatie van een niet-openbare fase van debatten in beperkte groepen bestaande uit parlementsleden en bij lottrekking aangewezen burgers;
- 3° de organisatie van een openbare fase met voorstelling van de voorstellen van aanbevelingen en met stemmingen, waarop de parlementsleden en bij lottrekking aangewezen burgers worden uitgenodigd.

Het niet-openbare karakter van de in het eerste lid, 2°, bedoelde fase doet geen afbreuk aan het recht van de leden van het begeleidingscomité en van de waarnemers om alle beraadslagingen bij te wonen. Voorts kan de overlegcommissie bij twee derde van de stemmen van de aanwezige leden en na raadpleging van de uitgenodigde burgers afwijken van het niet-openbaar karakter van de in het eerste lid, 2°, bedoelde fase.

13. De parlementsleden en de bij lottrekking aangewezen burgers stellen voorstellen van aanbevelingen op, op basis van de beraadslagingen van de commissie.

Er wordt vervolgens als volgt gestemd:

- 1° een raadplegende geheime stemming van de bij lottrekking aangewezen burgers over elk voorstel van aanbeveling;
- 2° een openbare stemming bij volstrekte meerderheid van de parlementsleden over elk voorstel van aanbeveling.

Als ten minste een volstrekte meerderheid van de bij lottrekking aangewezen aanwezige burgers voor of tegen een voorstel van aanbeveling stemt en de meerderheid van de parlementsleden omgekeerd stemt of zich onthoudt, dan worden de parlementsleden die omgekeerd hebben gestemd of zich hebben onthouden verzocht om hun stemgedrag toe te lichten.

14. Er wordt een verslag opgesteld door een groep van twee parlementsleden en twee burgers, daarbij geholpen door de diensten van het Parlement. Ze worden alle vier bij lottrekking aangewezen uit vrijwilligers. Ze zijn van verschillend geslacht.

Als, alles samen, ten minste 90% van de aanwezige burgers en van de parlementsleden zich in die zin uitspreekt, kan (kunnen) een (of meer) rapporteur(s) bij nieuwe lottrekking worden aangewezen. In dat geval, wordt de afgewezen persoon verondersteld geen vrijwilliger meer te zijn. Dat verslag bevat inzonderheid:

- 1° een beschrijving van het mandaat van de overlegcommissie;
- 2° een samenvatting van de debatten;
- 3° de door de parlementsleden aangenomen of verworpen voorstellen van aanbevelingen;
- 4° het resultaat van de stemmingen;
- 5° een anoniem door elk parlements lid en elke bij lottrekking aangewezen burger ingevulde vragenlijst over de kwaliteit van het proces van de overlegcommissie;
- 6° statistieken over de burgers die hebben deelgenomen.

De identiteit van de burgers wordt anoniem gemaakt in het verslag.

Het ontwerp van verslag wordt besproken in de overlegcommissie.

Het verslag wordt aangenomen conform de in punt 13 vermelde nadere regels. De opdracht van de overlegcommissie eindigt met de indiening van het verslag.

15. Het verslag wordt voor follow-up bezorgd aan de vaste commissie die dezelfde samenstelling heeft als de overlegcommissie.

Als zij van oordeel is dat een (of meer) aanbeveling(en) niet onder haar bevoegdheden ressorteert (ressorteren), verwijst de vaste commissie in kwestie die aanbevelingen naar het Bureau in uitgebreide samenstelling, dat ze vervolgens doorverwijst naar die vaste commissie welke ze bevoegd acht. Dit punt is van toepassing op die laatste. Als de aanbevelingen verband houden met de bevoegdheden van een andere assemblee, bezorgt de voorzitter van het Parlement het verslag aan de voorzitter(s) van de assemblee(s) die hij bevoegd acht.

Binnen zes maanden na de indiening van het verslag, worden de gevolgen die zijn gegeven aan de aanbevelingen opgenomen in een follow-upverslag van de vaste commissie in kwestie. Als het Bureau in uitgebreide samenstelling heeft doorverwezen naar een andere vaste commissie, wordt die termijn voor die laatste verlengd met drie maanden. De follow-upkeuzes worden omstandig met redenen omkleed door de vaste commissie.

Het verslag wordt door de vaste commissie tijdens een openbare vergadering voorgesteld. De datum van die vergadering wordt bekendgemaakt op de website van het Parlement en meegedeeld aan de burgers die aan de

vergaderingen van de overlegcommissie hebben deelgenomen.

16. Wanneer het daartoe beslist, en in ieder geval na afloop van elk mandaat van het begeleidingscomité, maakt het Parlement een evaluatie van de toepassing van de nadere regels van dit artikel. Indien het zulks nodig acht, doet het Parlement het nodige om het te verbeteren.

Het Parlement betreft het begeleidingscomité bij die evaluatie.

c) Plaatsvervangers

Artikel 26

1. Voor elke lijst van vaste leden van de vaste commissies of van de bijzondere commissies worden plaatsvervangers benoemd, wier getal gelijk is aan dat van de vaste leden vermeerderd met een eenheid.
2. Bij afwezigheid van een vast lid wordt het vervangen door een tot dezelfde politieke fractie behorende plaatsvervanger. Aan de voorzitter van de commissie wordt kennis gegeven van deze vervanging.
3. Bovendien kunnen de vaste leden van de commissies en de plaatsvervangers worden vervangen door een ander lid van dezelfde fractie. In dat geval brengt de voorzitter van de betrokken politieke fractie dit voor de opening van de commissievergadering schriftelijk ter kennis van de voorzitter of van de griffier van het Parlement. De voorzitter van de commissie wordt daarvan onmiddellijk op de hoogte gebracht. Die vervanging zal in het integraal verslag van de eerstvolgende vergadering worden vermeld.

d) Gemeenschappelijke regels voor de vaste en de bijzondere commissies

Artikel 27

De commissies worden bijeengeroepen door hun voorzitter of, bij diens ontstentenis, door de voorzitter van het Parlement.

Artikel 28

1. De agenda van de commissievergaderingen wordt vastgesteld door de commissie of, bij ontstentenis, door haar voorzitter of door de voorzitter van het Parlement.
2. Voorrang wordt achtereenvolgens verleend aan de begrotingen en, behoudens andersluidende beslissing van het Bureau in uitgebreide samenstelling, aan de ontwerpen van ordonnantie tot omzetting van normatieve akten van de Europese Unie, aan de andere ontwerpen van ordonnantie en aan de ontwerpen van verordening.
3. Een voorstel wordt, behoudens andersluidend advies van de indiener, gevoegd bij de beraadslaging over een ontwerp van ordonnantie of een ontwerp van verordening, indien het onderwerp ervan hetzelfde is. Als de bespreking van een voorstel aangevat is, blijft het echter de voorrang behouden, tenzij de commissie daar anders over beslist.
4. De andere voorstellen worden in chronologische volgorde van hun verzending naar de commissie op de agenda ingeschreven behoudens tegenbericht van de indieners.
5. In afwijking van punt 2, houdt de commissie om de twee maanden een vergadering die uitsluitend gewijd is aan de behandeling van de voorstellen behoudens tegenbericht van de indieners.

Artikel 29

1. a) De commissies behandelen de ontwerpen van ordonnantie, de ontwerpen van verordening en de voorstellen die hun door de voorzitter van het Parlement worden overgezonden.
b) De commissies kunnen vergaderingen houden ter informatie van de leden.

- c) De commissies kunnen de Regering over elk onderwerp om uitleg vragen, met name over de naleving van de ordonnanties en verordeningen en over de toepassing van de verordeningen en besluiten.
2. Onverminderd de artikelen 48.7 en 122.2 van het reglement, wanneer de commissies tijdens een bespreking besluiten dat ze wetgevend moeten optreden of het standpunt van het Parlement moeten uitdrukken, kunnen ze zelf een voorstel van ordonnantie of van resolutie opstellen, het behandelen, het in stemming brengen en erover verslag uitbrengen zonder dat het Parlement het op voorhand in overweging neemt.
Deze procedure kan alleen worden aangevat als twee derde van de leden van de commissie zich schriftelijk akkoord verklaart en de voorzitter van het Parlement vooraf zijn toestemming heeft gegeven nadat het Bureau in uitgebreide samenstelling zo spoedig mogelijk is geraadpleegd.
  3. De commissies wijzen, bij volstreekte meerderheid, een van hun leden tot rapporteur aan ; deze brengt aan het Parlement verslag uit. Indien ze zulks nodig achten, mogen ze meer dan één rapporteur aanwijzen.
  4. Het verslag bevat, naast een analyse van de bespreking in de commissie, gemotiveerde conclusies die strekken hetzij tot aanneming van het ontwerp of het voorstel, hetzij tot niet-aanneming ervan, hetzij tot de amendering ervan.
  5. De verslagen van de commissies worden goedgekeurd door de voorzitter van de commissie tenzij een lid vraagt dat ze door de commissie worden goedgekeurd.
  6. De commissieverslagen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld ten minste drie dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering, tenzij het Parlement tot urgentie heeft beslist.

Artikel 30

1. Op het tijdstip dat voor de vergadering van de commissie is bepaald, neemt de voorzitter kennis van de presentielijst ; het staat hem vrij ofwel de vergadering onmiddellijk te openen, ofwel ze later te doen aanvangen of te verdagen.
2. De commissievergadering wordt automatisch uitgesteld wanneer een stemming is vereist om met de vergadering te kunnen beginnen en de meerderheid van de leden niet aanwezig is binnen het half uur volgend op het tijdstip van aanvang van de vergadering. Als dat het geval is, kan een nieuwe vergadering van de commissie pas voor ten vroegste de volgende dag bijeengeroepen worden.
3. In elke commissie moet de meerderheid der leden aanwezig zijn om geldig te kunnen stemmen.
4. De voorzitter van de commissie stelt de lijst vast van de op elke vergadering aanwezige, afwezige of verhinderde leden. Deze lijst wordt bekendgemaakt in het integraal verslag van het Parlement.

Artikel 31 (V.V.)

1. *De commissies van de Verenigde Vergadering kunnen, bij volstreekte meerderheid, beslissen de bespreking van elk ontwerp of voorstel gedurende vijftien dagen op te schorten. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan die termijn echter inkorten.*
2. *Wanneer het stemmen van een artikel van een ontwerp of voorstel de verhoudingen tussen de Gemeenschappen in gevaar brengt, kunnen de commissieleden van eenzelfde taalgroep, bij volstreekte meerderheid, een tweede lezing vragen van alle of sommige in eerste lezing aangenomen bepalingen. De vraag om een tweede lezing schort het onderzoek van het ontwerp of voorstel gedurende vijftien dagen op tenzij het Bureau in uitgebreide samenstelling die termijn inkort.*
3. *Elke taalgroep kan, bij volstreekte meerderheid, vragen dat het verslag over een ontwerp of voorstel de stemmen of sommige stemmen per taalgroep vermeldt.*

Artikel 32

De voorzitter van het Parlement deelt eventueel aan de commissievoorzitters mede binnen welke termijn de

verslagen over de bij de commissies aanhangige zaken moeten worden ingediend.

Wordt deze termijn niet in acht genomen en is deze tekortkoming aan de rapporteur te wijten, dan vraagt de voorzitter van het Parlement aan de commissie een andere rapporteur aan te wijzen.

Artikel 33

1. De commissievergaderingen zijn in principe openbaar. De volgende vergaderingen worden niettemin met gesloten deuren gehouden :
  - a) de vergaderingen van de commissies bedoeld in de artikelen 7, 8 en 43 ;
  - b) de commissievergaderingen betreffende administratieve aangelegenheden of de regeling van de werkzaamheden.Iedere commissie kan beslissen met gesloten deuren te vergaderen bij twee derde van de stemmen van de aanwezige leden.
2. De hoofdindieners van het voorstel heeft het recht om aan de bespreking van het voorstel deel te nemen en de hoofdindieners van een amendement heeft het recht om bij de bespreking van het amendement gehoord te worden.
3. De rapporteur van de ten principale bevoegde commissie heeft het recht gehoord te worden door de commissie die advies moet uitbrengen, de rapporteur van de commissie die advies moet uitbrengen heeft hetzelfde recht ten aanzien van de ten principale bevoegde commissie.
4. Behoudens andersluidend besluit van de commissie mogen de leden van het Parlement de commissies waarvan zij geen deel uitmaken, bijwonen en er gehoord worden.

Deze bepaling is niet van toepassing op de in de artikelen 7 en 8 bedoelde commissies.
5. De bij artikel 62.1.1^o vastgestelde spreektijd is van toepassing tenzij de commissie op voorstel van haar voorzitter daar anders over beslist.
6. Ieder lid van het Parlement heeft het recht aan een commissie schriftelijke opmerkingen te doen toekomen over de ontwerpen of voorstellen die bij haar aanhangig zijn gemaakt. Die opmerkingen moeten in het verslag worden opgenomen.
7. Alleen de vaste leden of de bij artikel 26, punten 2 en 3, bedoelde plaatsvervangers zijn in een commissie stemgerechtigd. Stemming bij naamafroeping noch stemverklaringen zijn er van toepassing.

Artikel 34

1. Bij de behandeling van een ontwerp of voorstel van ordonnantie of van verordening of van een aangelegenheid die onder haar bevoegdheid valt, kan een commissie beslissen het advies in te winnen van mandatarissen, personen of vertegenwoordigers van extraparlamentaire instellingen en eventueel een hoorzitting te houden.
2. Wanneer een commissie meent het advies van een andere commissie te moeten inwinnen, legt ze dat voor aan de voorzitter van het Parlement die daarover beslist.
3. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan een commissie er ook mee belasten hoorzittingen of studiedagen te organiseren.

Artikel 35

Over elke commissievergadering worden door de administratieve secretaris notulen opgemaakt en door de commissievoorzitter getekend. De notulen liggen ter griffie ter inzage van alle leden van het Parlement.

Er worden eveneens audio en video-opnames gemaakt van de commissievergaderingen. Deze worden daags na de bewuste commissievergadering op de website van het Parlement geplaatst.

Artikel 36

1. In elke commissie kan, behoudens met redenen omklede andersluidende beslissing, elke fractie zich laten bijstaan door ten hoogste twee deskundigen wier aanstelling moet worden goedgekeurd door de fractievoorzitter. Een deskundige kan zijn fractie alleen maar bijstaan als ten minste één lid van de fractie aanwezig is. De commissievoorzitter kan echter afwijken van deze regel bij tijdelijke afwezigheid van de fractieleden.
2. Naam en functie van de deskundige moeten voor elke vergadering aan de commissievoorzitter worden meegedeeld.
3. Een deskundige mag niet deelnemen aan de bespreking.
4. De deskundige heeft geen toegang tot de commissies bedoeld in de artikelen 7, 8 en 43.

e) Gemeenschappelijke regels voor de vaste en de bijzondere subcommissies

Artikel 37

1. De commissies kunnen subcommissies oprichten waarvan ze de bevoegdheid vaststellen. Ze wijzen de leden ervan aan. Bovendien benoemen ze de voorzitter ervan. Als de commissievoorzitter het wenst, is hij van rechtswege voorzitter van de subcommissie. Dezelfde bepaling is vervolgens van toepassing op de drie ondervoorzitters van de commissie in de volgorde van hun benoeming. De subcommissies zijn vaste subcommissies of subcommissies die binnen een vastgestelde termijn een voorstel, een ontwerp of een specifiek onderwerp moeten onderzoeken.
2. Minstens één lid van de kleinste taalgroep moet deel uitmaken van de subcommissies. De politieke fracties die ten minste vijftien leden tellen, worden door twee leden vertegenwoordigd. De subcommissies brengen verslag uit aan de commissies waardoor ze opgericht zijn en wijzen daartoe een rapporteur aan.

Artikel 38

Voor elke lijst van vaste leden van een subcommissie worden plaatsvervangers benoemd wier getal gelijk is aan dat van de vaste leden. Bij afwezigheid van een vast lid wordt het vervangen door een van de leden die hem vervangt.

Artikel 39

1. De subcommissies worden bijeengeroepen door hun voorzitter. De agenda van de vergaderingen wordt vastgesteld door de subcommissie of, bij ontstentenis, door de voorzitter ervan.
2. De subcommissies kunnen bij de behandeling van een ontwerp of voorstel van ordonnantie of van enig ander probleem waarvoor ze bevoegd zijn, beslissen om het advies in te winnen van personen of vertegenwoordigers van extraparlamentaire instellingen en eventueel daartoe een hoorzitting houden.
3. Over de vergaderingen van de subcommissies worden door de administratieve secretaris van de commissie notulen opgemaakt, die getekend worden door de voorzitter van de subcommissie.

f) Specifieke regels voor de vaste subcommissies

Artikel 40

1. De vergaderingen van de vaste subcommissies zijn openbaar, tenzij de subcommissie bij tweederde

meerderheid van de stemmen daar anders over beslist.

2. De bepalingen van de artikelen 33.4 en 36 zijn van toepassing op de vergaderingen van de vaste subcommissies.

g) Specifieke regels voor de bijzondere subcommissies

Artikel 41

1. De vergaderingen van de bijzondere subcommissies zijn niet openbaar. Behoudens andersluidende beslissing van de subcommissie, mogen de deskundigen bedoeld in artikel 36.1 de vergaderingen bijwonen, op voorwaarde dat de fractie die ze bijstaan vertegenwoordigd is. Ze mogen echter niet deelnemen aan de bespreking.
2. De plaatsvervangers mogen slechts aan de vergaderingen van de bijzondere subcommissies deelnemen als het lid dat ze vervangen afwezig is.

h) De opvolgingscommissie

Artikel 42

Het Parlement richt in zijn midden een opvolgingscommissie op, bestaande uit de leden van het Controlecollege opgericht bij de ordonnantie van 29 april 2004 betreffende de controle van de verkiezingsuitgaven en de regeringsmededelingen.

Die opvolgingscommissie wordt gelast uitspraak te doen over de beroepen die worden ingesteld door de personen die, in tegenstelling tot de beslissing van het Rekenhof, ervan uitgaan dat zij niet onder de toepassing vallen van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen alsmede een vermogensaangifte in te dienen of dat hun aangifte van mandaten, ambten en beroepen volledig en juist is.

De personen bedoeld in artikel 1 van de bijzondere wet van 2 mei 1995 die hun mandaten of ambten uitoefenen in een instelling of een orgaan die ressorteren onder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie kunnen beroep instellen bij de opvolgingscommissie.

Dat beroep moet uiterlijk op 15 juni bij aangetekende brief worden ingesteld bij de griffie van het Parlement.

De opvolgingscommissie doet uiterlijk op 30 juni uitspraak zonder dat beroep kan worden ingesteld tegen die beslissing. De diensten van het Parlement bezorgen het Rekenhof en de betrokken persoon uiterlijk op 30 juni een afschrift van de beslissing.

i) Commissie voor de vervolgingen

Artikel 43

1. Een commissie voor de vervolgingen, samengesteld uit vijftien leden aangewezen volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de politieke fracties, wordt belast met het onderzoek van de verzoeken tot machtiging tot vervolging van een lid van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* of van de verzoeken tot schorsing van de reeds ingestelde vervolgingen.

De commissie verkiest een voorzitter uit haar midden.

2. De artikelen 26 en 33.4 zijn niet van toepassing op deze commissie. De commissie beslist in hoeverre artikel 35 van toepassing is.
3. De commissie kan beslissen gezamenlijke vergaderingen te organiseren met de bevoegde commissies van de andere parlementen waaraan een verzoek over dezelfde persoon en dezelfde feiten is voorgelegd.

De gezamenlijke vergaderingen mogen enkel betrekking hebben op de handelingen ter voorbereiding van de beslissing en op de diverse hoorzittingen die nodig zijn.

Elke beslissing betreffende het verzoek wordt aangenomen door de commissie, die volgens de geldende regels zetelt op onafhankelijke wijze.

4. De commissie kan het betrokken lid horen indien hij erom verzoekt of indien zij het nodig acht. Hij kan zich laten vertegenwoordigen door een collega of zich laten bijstaan door een advocaat. De hoorzitting heeft plaats op de dag die de commissie vastlegt.
5. De leden van de commissie en het betrokken lid kunnen inzage nemen van het dossier zonder er afschrift van te nemen.

j) Onderzoekscommissies

Artikel 44

Met toepassing van het onderzoekrecht bedoeld in de artikelen 28 en 72 van de bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen kan het Parlement beslissen om een onderzoekscommissie in te stellen. De regels betreffende de bijzondere commissies, bepaald in artikel 25 van dit reglement, zijn van toepassing.

k) Deelname aan de werkzaamheden van de commissies

Artikel 45

1. Onverminderd de toepassing van artikel 72, wordt de parlementaire vergoeding voor 100% toegekend als het parlementslid aanwezig is op 80% van de vergaderingen van de commissie waarvan hij vast lid is.

De vergoeding wordt verminderd met 10% als de betrokkene aanwezig is op minder dan 80% van de vergaderingen van de commissie waarvan hij vast lid is.

Als de betrokkene aanwezig is op minder dan 70% of 50% van de vergaderingen, wordt de vergoeding respectievelijk met 30% of 60% verminderd.

2. Als aanwezig op een vergadering wordt beschouwd, het lid dat deelneemt aan het merendeel van de stemmingen die op de agenda ingeschreven zijn.
3. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat op hetzelfde ogenblik deelneemt aan een vergadering van een andere commissie van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie of de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie.
4. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat op hetzelfde ogenblik deelneemt aan een vergadering van het Parlement van de Franse Gemeenschap.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling van het Parlement behoort bij de griffie van het Parlement van de Franse Gemeenschap navraag te doen of de Brusselse leden aanwezig waren bij de stemmingen in de commissie en in de plenaire vergadering en moet daarmee rekening houden voor de eindafrekening van de aanwezigheden en de afwezigheden.

5. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat het quorum niet wil waarborgen en de vergadering verlaat op het moment van de stemmingen. In dat geval, verwittigt hij de voorzitter en ondertekent hij een *ad hoc* aanwezigheidsboek.
6. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat voor een Parlement of een regering een opdracht vervult.

Als aanwezig wordt eveneens beschouwd, het parlementslid dat met toepassing van artikel 26, punt 2 en 3 van het reglement is vervangen. In dat geval, deelt de vervanger, vóór de vergadering en schriftelijk, de commissievoorzitter de naam mee van het parlementslid dat hij vervangt. Zodra die formaliteit is vervuld, wordt de financiële sanctie overgedragen op de vervanger als deze de vergadering in kwestie niet bijwoont.

7. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat in de onmogelijkheid verkeert om zijn functies uit te oefenen wegens zwangerschap of bevalling. Deze periode van onmogelijkheid wegens zwangerschap duurt vijftien weken.

Als aanwezig, wordt eveneens beschouwd, het parlementslid dat bij zijn/haar echtgeno(o)t(e) of de persoon waarmee hij/zij samenwoont blijft tijdens de wettelijke periode van tien dagen waarin voorzien is in geval van bevalling.

In de twee gevallen, moet voor die periodes een bevallings- en/of zwangerschapsattest worden overgelegd.

- 7/1. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat deelneemt aan de beraadslagingen en stemmingen op afstand via elektronische weg, overeenkomstig artikel 66.5.

8. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan een uitzondering maken in geval van afwezigheid wegens ziekte, ongeval of overmacht.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling wordt belast met het vaststellen van de regels voor de toepassing van dit artikel.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling doet tijdens de eerstvolgende vergadering uitspraak over onvoorziene of twijfelgevallen, alsook over geschillen betreffende de aanwezigheden.

l) Samenwerking met de andere federale, gewest- en gemeenschapsvergaderingen

Artikel 46

Het Bureau in uitgebreide samenstelling heeft ook als taak te functioneren als samenwerkingscommissie.

Deze commissie heeft tot doel de bevordering van de samenwerking tussen het Parlement en de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie.

Deze commissie vergadert samen met de organen die de bij het tweede lid bedoelde vergaderingen aanwijzen.

m) Gemengde commissies gemeen aan de vier assemblees van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Artikel 47

Het Parlement kan, eventueel samen met andere assemblees, gemengde overlegcommissies oprichten waarvan het de doelstellingen, de samenstelling, de werkwijze en de wijze van raadpleging bepaalt.

n) Commissie belast met de Europese aangelegenheden

Artikel 48

1. Na elke vernieuwing van het Parlement, wordt een commissie geïnstalleerd, belast met de Europese aangelegenheden. Zij bestaat uit vijftien leden, die aangewezen worden volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de politieke fracties. De voorzitter en de eerste ondervoorzitter van het Parlement zijn van rechtswege lid van deze commissie.

2. De commissie kan beslissen om elk Belgisch parlementslid van het Europees Parlement, elke mandataris, elke persoon met een specifieke competentie of belangstelling of elke vertegenwoordiger van een buitenparlementair orgaan te laten deelnemen aan haar werkzaamheden, met raadgevende stem.
3. De commissie wordt voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.
4. De commissie heeft als opdracht op eigen initiatief adviezen uit te brengen. Zij kan ook beslissen om advies te geven op verzoek van een derde van haar leden of op verzoek van de Brusselse regering.
5. Onverminderd artikel 122, hebben die adviezen betrekking op alle Europese aangelegenheden die verband houden met het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 39 en 135 van de Grondwet alsook met de aanwezigheid van de Europese instellingen en hun personeel in Brussel.
6. De agenda van de commissie wordt voor raadpleging voorgelegd aan het Bureau in uitgebreide samenstelling.
7. De adviezen van de commissie worden ingediend bij het Bureau in uitgebreide samenstelling, in de vorm van een parlementair stuk opgesteld door een lid bedoeld in punt 1, aangewezen als rapporteur door de commissie. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan beslissen om er in plenaire vergadering een debat aan te wijden. Indien het Bureau in uitgebreide samenstelling tot het besluit komt dat het nodig is om het standpunt van het Parlement kenbaar te maken, wordt de commissie belast met het opstellen van een voorstel van resolutie, het te onderzoeken, in stemming te brengen en er verslag over uit te brengen, zonder dat het Parlement het eerst in overweging genomen heeft.
8. De commissie maakt jaarlijks de balans op van de procedures voor de controle van de subsidiariteit ingesteld door de vaste commissies.

HOOFDSTUK XI Plenaire commissie

Artikel 49

1. De plenaire commissie bestaat uit alle leden van het Parlement en wordt voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.
Zij kan beraadslagen zonder dat de meerderheid van de leden aanwezig is. Er wordt niet gestemd.
2. Deze commissie behandelt de interpellaties en vragen die ernaar worden verwezen krachtens dit reglement.
3. De vergaderingen van de commissie zijn openbaar.

Wanneer de commissie bijeen is, kan geen plenaire vergadering plaatshebben.

HOOFDSTUK XII Interparlementaire commissie

Artikel 50

Bespreking van voorstellen en ontwerpen van gezamenlijk decreet en ordonnantie

§ 1. Een interparlementaire commissie, samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van elk van de betrokken parlementen, wordt ermee belast de voorstellen en ontwerpen van gezamenlijk decreet en ordonnantie die haar worden overgezonden door de voorzitter, overeenkomstig artikel 87.5 van dit reglement, te bespreken.

§ 2. Bij het verzenden van een voorstel of ontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie naar die commissie, neemt de voorzitter van het Parlement contact op met de voorzitters van elk betrokken Parlement om de bespreking te organiseren en de vertegenwoordiging van de voornoemde parlementen in de interparlementaire commissie vast te stellen, voor zover dezelfde tekst is ingediend bij de voornoemde parlementen en in overweging is genomen.

§ 3. Elk van de betrokken parlementen moet een gelijk aantal vertegenwoordigers in de parlementaire commissie aanwijzen, waarbij elke afvaardiging minstens negen leden telt. Minstens een derde van de afvaardiging van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie behoort tot de Nederlandse taalgroep, met een minimum van drie leden. Bovendien is de afvaardiging van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, in afwijking van artikel 21.3 van dit reglement, samengesteld volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in elke taalgroep.

§ 4. Indien het voorstel of ontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie aangelegenheden behandelt die tegelijk aan het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zijn toegewezen, wordt de afvaardiging van het Parlement in de interparlementaire commissie samengesteld uit dezelfde leden voor de twee assemblees.

§ 5. Het Bureau in uitgebreide samenstelling wijst de leden aan voor de afvaardiging van het Parlement in de interparlementaire commissie en stelt de bevoegdheden en het mandaat ervan vast, in samenspraak met elk van de betrokken parlementen.

§ 6. De interparlementaire commissie stelt haar huishoudelijk reglement vast, na eensluidend advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling.

Dit huishoudelijk reglement moet minstens voorzien in de aanwijzing van een rapporteur die lid is van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

De regels van dit reglement over de vaste commissies zijn van toepassing, voor zover ze verenigbaar zijn met het in het vorige lid bedoelde huishoudelijk reglement.

§ 7. De voorstellen of ontwerpen van gezamenlijk decreet en ordonnantie worden goedgekeurd door de interparlementaire commissie, bij volstreekte meerderheid van de leden van elke afvaardiging, met inbegrip van een volstreekte meerderheid van de stemmen in elke taalgroep van de afvaardiging van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, op voorwaarde dat de meerderheid van de commissieleden aanwezig is.

Artikel 51

Bespreking van de voorstellen en ontwerpen van gezamenlijke ordonnantie

Voor de bespreking van de voorstellen en ontwerpen van gezamenlijke ordonnantie tussen het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, bestaat de interparlementaire commissie uit vijftien leden, van wie er vijf behoren tot de Nederlandse taalgroep, die benoemd worden volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in elk van de taalgroepen, in afwijking van artikel 21.3 van dit reglement. Ze wordt samengesteld uit dezelfde leden voor de twee assemblees.

TITEL III WERKWIJZE VAN HET PARLEMENT

HOOFDSTUK I Regeling van de werkzaamheden

Artikel 52

1. Het Bureau in uitgebreide samenstelling heeft tot taak de vergadering van het Parlement voor te bereiden en de agenda vast te stellen.

Het vergadert binnen zeven werkdagen vóór de plenaire vergadering.

2. Het Bureau in uitgebreide samenstelling komt bijeen, daartoe opgeroepen door zijn voorzitter en besluit bij volstreekte meerderheid van de aanwezige leden.

Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

In de in artikel 66.5 bedoelde omstandigheden, kan het Bureau in uitgebreide samenstelling, op voorstel van de voorzitter, vaststellen dat deze situatie verhindert dat de parlementsleden fysiek aanwezig zijn en beslissen dat de deelname aan zijn vergaderingen, de beraadslagingen en de stemmingen uitgebracht door zijn leden op afstand via elektronische weg kunnen plaatsvinden.

3. De voorzitters van de commissies kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van het Bureau in uitgebreide samenstelling.
4. De leden van de Regering of van het Verenigd College worden in kennis gesteld van de dag en het uur van de vergadering van het Bureau in uitgebreide samenstelling. De voorzitter van de Regering of van het Verenigd College kan het bureau bijwonen of er een van de leden naar afvaardigen.
5. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan beslissen een plenaire vergadering te besteden aan een thema van algemeen belang. Het bepaalt de inhoud en de praktische regels ervan.
6. De voorzitter van het Parlement legt de door het Bureau in uitgebreide samenstelling opgemaakte regeling van de werkzaamheden der openbare vergaderingen ter goedkeuring aan het Parlement voor. Die regeling der werkzaamheden kan niet worden gewijzigd dan bij een stemming, gehouden op initiatief van de voorzitter van het Parlement, of van de Regering of van het Verenigd College, of van een lid wiens voorstel dan de steun moet hebben van zes leden. Hierover kunnen alleen het woord voeren, de indiener van het voorstel tot wijziging en één spreker per erkende politieke fractie, alsmede twee leden die van geen enkele fractie deel uitmaken.

De spreektijd wordt beperkt overeenkomstig het bepaalde in artikel 62.1.7°.

7. De regeling van de werkzaamheden mag nadien alleen worden gewijzigd door een stemming uitgebracht op initiatief, hetzij van de voorzitter van het Parlement, hetzij van de Regering of van het Verenigd College, of door een stemming uitgebracht over een motie schriftelijk voorgedragen en gesteund door dertig leden van het Parlement of door twee derde van de leden van de kleinste taalgroep.

De beperkingen van het aantal sprekers en van de spreektijd, zoals bepaald in punt 6, zijn van toepassing.

HOOFDSTUK II Leiding van de plenaire vergaderingen

a) Dagen en uren van vergadering

Artikel 53

1. De voorzitter roept de vergaderingen bijeen en opent, schorst en sluit ze.
2. Hij geeft op het einde van elke vergadering, kennis van de dag van de volgende vergadering, alsmede van de

agenda.

3. Het Parlement vergadert zo spoedig mogelijk wanneer daar schriftelijk om wordt verzocht door een derde van de leden, of door twee derde van de leden van de kleinste taalgroep.
4. De ochtendvergaderingen beginnen om 9.30 uur, en de middagvergaderingen om 14 uur, tenzij het Parlement of het Bureau in uitgebreide samenstelling anders heeft beslist.
5. De commissies mogen zich aan hun werkzaamheden niet wijden en ze niet voortzetten tijdens de duur van de openbare vergaderingen, behoudens de bijzondere gevallen waarover de voorzitter van het Parlement zich uitspreekt.

b) Quorum

Artikel 54

1. Op het voor de vergadering gestelde uur, neemt de voorzitter kennis van de presentielijst opgemaakt door de griffiediensten ; hij kan ofwel onmiddellijk de vergadering openen, ofwel de namen doen afroepen.
2. Er wordt geen tweede naamafroeping gedaan, doch de voorzitter verzoekt de leden die tegenwoordig waren voor de sluiting der naamafroeping en die niet hebben geantwoord, zich te laten inschrijven.
3. Indien vastgesteld wordt dat de meerderheid van de leden van het Parlement niet aanwezig is, kan de voorzitter de vergadering voor ten hoogste zestig minuten verdagen. Maakt hij van dit recht geen gebruik of is het vereiste aantal leden van het Parlement nog niet aanwezig, dan stelt hij een nieuwe vergadering op een van de vier volgende werkdagen vast, tenzij er op een van deze tijdstippen reeds een vergadering is belegd. De zonder gevolg gebleven naamafroeping wordt herhaald bij het begin van de vergadering.

Hetzelfde geldt indien, in de loop van de vergadering, uit een naamafroeping of een gelijkwaardige wijze van stemmen gebleken is dat het vereiste aantal leden niet meer aanwezig is.

4. De namen van de aanwezige, afwezige of verhinderde leden worden in de notulen opgenomen en bekendgemaakt in het integraal verslag.
5. De toepassing van de voorafgaande bepalingen mag in geen geval de verdaging tot gevolg hebben van een interpellatie die voorkomt op de agenda van een plenaire vergadering krachtens de reglementsbe­palingen of overeenkomstig een beslissing van het Parlement. De voorzitter neemt daartoe alle nuttige beslissingen, in afwijking van punt 3 van deze bepaling.

c) Notulen

Artikel 55

1. De notulen van de jongste vergadering worden, na goedkeuring door de voorzitter en de griffier, een half uur voor de vergadering ter tafel gelegd.
2. Ieder lid heeft het recht gedurende de vergadering bezwaren in te brengen tegen de redactie van de notulen. Wordt een dergelijk bezwaar gemaakt, dan geeft de voorzitter de nodige opheldering.
Indien, niettegenstaande deze toelichting, het bezwaar wordt gehandhaafd, vraagt de voorzitter het advies van het Parlement.
3. Buiten de reclamant en de voorzitter mag niemand hierover het woord voeren. Zij die het woord mogen nemen, mogen niet langer dan vijf minuten spreken.
4. Wordt het bezwaar gehandhaafd ondanks de toelichting van de voorzitter, dan raadpleegt de voorzitter het Parlement dat zich uitspreekt bij zitten en opstaan.
5. Wordt het bezwaar aanvaard, dan wordt het Bureau gelast, staande de vergadering of uiterlijk in de volgende vergadering, een nieuwe redactie voor te leggen conform de beslissing van het Parlement.
6. Wordt er voor het sluiten der vergadering geen bezwaar gemaakt, dan zijn de notulen goedgekeurd.

7. De notulen, zowel die der plenaire vergadering als die der vergaderingen met gesloten deuren, worden door de voorzitter ondertekend en in het archief van het Parlement bewaard.
8. Het Parlement kan beslissen dat er geen notulen van zijn vergadering met gesloten deuren worden opgemaakt.

d) Verslag van de beraadslagingen

Artikel 56

1. Er wordt verslag gedaan van de openbare plenaire vergaderingen en van de commissievergaderingen tijdens welke interpellaties en mondelinge vragen worden behandeld. Dit geschiedt in een integraal verslag dat de betogen van de volksvertegenwoordigers *in extenso* en in hun taal bevat, en een samenvatting ervan in de andere taal.
2. De tekst van de betogen wordt de eerstvolgende werkdag aan de sprekers bezorgd. Ze kunnen opmerkingen maken over de tekst. Die moeten uiterlijk de eerste werkdag na de verzending om 14 uur op de griffie bezorgd worden.
3. Indien de sprekers niet binnen de voorgeschreven termijn van deze mogelijkheid gebruik maken, worden ze geacht te refereren aan de tekst die door de dienst van het integraal verslag is uitgeschreven en gereviseerd.

e) Het voeren van het woord

Artikel 57

1. Geen lid voert het woord dan na zich te hebben laten inschrijven of om het woord te hebben verzocht en het van de voorzitter te hebben gekregen.
Ingeschreven sprekers die zonder bericht van verhindering afwezig zijn op het ogenblik dat hun het woord wordt verleend, worden van de lijst afgevoerd en mogen zich niet opnieuw laten inschrijven.
Wanneer de algemene bespreking verscheidene vergaderingen in beslag neemt, geeft de voorzitter kennis van dag en uur waarop hij de lijst der sprekers afsluit. Hij kan de sprekerslijst opnieuw openen indien hij dat nodig acht.
2. De voorzitter verleent het woord en ziet erop toe dat de sprekers, in de mate van het mogelijke, bij afwisseling aan het woord komen, rekening houdend met oppositie/meerderheid, de grootte van de fractie, de taalgroep, de volgorde waarin het woord is gevraagd en/of de genderidentiteit.
3. Voorrang wordt verleend aan sprekers die namens hun erkende politieke fractie het woord voeren wanneer het reglement of het Bureau in uitgebreide samenstelling in een bespreking met gemandateerde sprekers voorziet. Vóór de opening van de bespreking waarin gemandateerde sprekers het woord zullen voeren, delen de voorzitters van de erkende politieke fracties aan de voorzitter schriftelijk de lijst van die sprekers mee. Wanneer een fractie deze lijst niet heeft overgezonden, wordt alleen de eerste spreker ervan als gemandateerd beschouwd.
Deze bepaling is niet van toepassing in commissie.
4. De spreker mag slechts het woord richten tot de voorzitter of tot de vergadering. De leden spreken staande vanaf hun plaats of vanaf het spreekgestoelte.
5. Is de spreektijd beperkt op grond van een bepaling van dit reglement of bij beslissing van het Parlement en blijft de spreker langer aan het woord, dan kan de voorzitter, na een waarschuwing, beslissen dat de woorden die na afloop van de spreektijd zijn uitgesproken, niet in het integraal verslag worden opgenomen, zulks onverminderd de toepassing van de in dit reglement bepaalde tuchtstraffen.

6. De rapporteur heeft het recht als eerste te spreken, om het verslag van de commissie toe te lichten. Hij mag daarbij geen lezing van het verslag geven noch persoonlijke overwegingen uiten die strijdig zijn met de besluiten van de commissie.

Hij beschikt over de spreektijd zoals bepaald in artikel 62.1.1°, c).

Artikel 58

Aantijgingen van kwade bedoelingen, persoonlijke beledigingen, demonstraties of onderbrekingen die de orde verstoren, zijn verboden.

Artikel 59

1. Een spreker mag niet in de rede worden gevallen, tenzij voor een beroep op het reglement. Wijkt hij van het onderwerp af, dan mag alleen de voorzitter hem terugroepen tot het punt van bespreking.
2. Is een spreker reeds tweemaal tijdens een zelfde redevoering tot het punt van bespreking teruggeroepen en gaat hij voort ervan af te wijken, dan ontnemt de voorzitter hem het woord over dit onderwerp voor de verdere duur van de vergadering. Hetzelfde geldt wanneer een spreker, na twee waarschuwingen, verder gaat met het herhalen van zijn eigen argumenten of van die welke een ander lid in het debat naar voren heeft gebracht.

Wil een spreker het woord niet afstaan wanneer de voorzitter het hem ontnemt, dan kan deze, onverminderd de toepassing van de bepalingen betreffende de orde en de tucht, beslissen dat zijn woorden niet worden opgenomen in het integraal verslag.

Artikel 60

Niemand voert meer dan tweemaal het woord over hetzelfde onderwerp, tenzij de vergadering anders beslist.

Artikel 61

De leden van de Regering of van het Verenigd College, de gewestelijke staatssecretarissen en de rapporteur worden op hun verzoek gehoord.

Het Parlement kan eisen dat zij aanwezig zijn.

f) Spreektijd

Artikel 62

1. De spreektijd wordt als volgt vastgesteld voor de bespreking van de volgende onderwerpen :
  - 1° Ontwerpen en voorstellen van ordonnantie en van verordening :
    - a) algemene bespreking : 20 minuten per door een politieke fractie gemandateerde spreker ; 10 minuten voor elke andere spreker ;
    - b) artikelsgewijze bespreking : 5 minuten per spreker.
    - c) voorstellen van het verslag : 10 minuten voor de rapporteur(s) (totale spreektijd).
  - 2° Regeringsverklaring en ontwerpen van begroting :
    - a) algemene bespreking : 30 minuten per door een politieke fractie gemandateerde spreker ; 10 minuten voor elke andere spreker ;
    - b) artikelsgewijze bespreking : 5 minuten per spreker.

3° Interpellaties :

- a) de interpellant : 10 minuten ;
de auteurs van de interpellaties welke gevoegd zijn bij de eerste interpellatie : 10 minuten ;
5 minuten per erkende politieke fractie ;
2 minuten per spreker die niet tot een erkende politieke fractie behoort.
- b) de Regering beschikt over een spreektijd van 20 minuten om een interpellatie te beantwoorden, die verlengd wordt tot 30 minuten als er toegevoegde interpellaties zijn ;
- c) na het antwoord van de Regering of van het Verenigd College, bedraagt de spreektijd 3 minuten per interpellant en elke ingeschreven spreker beschikt over een repliektijd van één minuut ;
- d) indien de Regering of het Verenigd College niet antwoordt, alleen de interpellant : 5 minuten ;
- e) wanneer het een interpellatie geldt die bij de bespreking over een begroting is gevoegd, alleen de interpellant : 15 minuten ;

- f) op verzoek van een vijfde van de leden van het Parlement worden de sub littera b) gestelde beperkingen niet toegepast op de interpellaties die krachtens artikel 116.2 dringend zijn ;

4° Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan formele regels voor de opstelling van interpellaties en mondelinge vragen bepalen teneinde de spreektijd te doen eerbiedigen.

5° Vragen en mondelinge antwoorden :

- de indiener van de vraag : 5 minuten ;
- het antwoord van de Regering : 5 minuten ;
- aanvullende vraag of repliek en antwoord : 2 minuten (totale spreektijd).

6° Actualiteitsvragen :

- de indiener van de vraag : 2 minuten ;
- het antwoord van de Regering of het Verenigd College : 2 minuten ;
- aanvullende vraag : 1 minuut ;
- het antwoord van de Regering of het Verenigd College : 1 minuut.

6°/1. Vragen om uitleg:

- a) de indiener van de vraag: 5 minuten;
  - de auteurs van de vragen welke gevoegd zijn bij de eerste vraag om uitleg: 5 minuten;
  - 3 minuten per erkende politieke fractie;
  - 2 minuten per spreker die niet tot een erkende politieke fractie behoort.
- b) de Regering of het Verenigd College beschikt over een spreektijd van 10 minuten om een vraag om uitleg te beantwoorden;

- c) na het antwoord van het betrokken lid van de Regering of het Verenigd College, mag (mogen) de vraagsteller(s) en de andere spreker(s) die het woord voerde(n), repliceren. In de replieken krijgt (krijgen) de vraagsteller(s) 2 minuten spreektijd, de andere spreker(s) die het woord voerde(n) 1 minuut en het betrokken lid van de Regering of Collegelid 3 minuten spreektijd. Na het antwoord van het lid van de Regering of het Verenigd College, krijgt (krijgen) de vraagsteller(s) nog 1 minuut spreektijd. De voorzitter verklaart het incident gesloten.
- 7° Goedkeuring en wijziging van de regeling der werkzaamheden, opgemaakt door het Bureau in uitgebreide samenstelling : de indiener van het voorstel, één spreker per erkende politieke fractie en twee leden die tot geen enkele fractie behoren : 5 minuten.
  - 8° Urgentverklaring, raadpleging van de Raad van State, belangenconflicten en inoverwegingneming : de indiener van het voorstel en één spreker per erkende politieke fractie : 5 minuten.
  - 9° Moties van orde : behoudens andersluidende beslissing van de voorzitter, de indiener van het voorstel en één spreker per erkende politieke fractie : 5 minuten.
- 2. Het Parlement kan te allen tijde van het in dit artikel met betrekking tot het aantal sprekers bepaalde afwijken, behalve voor de vragen, uitgezonderd de gevallen bedoeld in artikel 113, punt 6 en 7.
  - 3. De voorzitter kan de leden van de Regering of van het Verenigd College vragen te besluiten wanneer hij oordeelt dat het Parlement voldoende is ingelicht.
  - 4. Tijdens een algemene bespreking mag aan één lid per erkende politieke fractie gedurende 10 minuten het woord worden verleend na de repliek van een lid van de Regering of van het Verenigd College of van een gewestelijke staatssecretaris.

In andere gevallen, en onverminderd bijzondere regels, mag na de repliek van een lid van de Regering of van het Verenigd College of van een gewestelijke staatssecretaris aan één lid per erkende politieke fractie gedurende 5 minuten het woord worden verleend. Voornoemde spreektijden zijn niet van toepassing op de bespreking van een verklaring van de Regering of van het Verenigd College.

- 5. Een stemverklaring mag niet meer dan 3 minuten per spreker duren.
- 6. Voor de door het Bureau in uitgebreide samenstelling aangewezen debatten over het algemeen beleid of over een kwestie van bijzonder belang wordt de totale spreektijd vastgesteld als volgt :
  - a) gemandateerde sprekers : 60 minuten voor de erkende politieke fracties ;
  - b) niet-gemandateerde sprekers : spreektijd bepaald door de fractieleider, die aan elk lid van de fractie maximum 10 minuten kan toewijzen ;
  - c) sprekers die niet tot een fractie behoren : 15 minuten.

Deze bepaling is alleen van toepassing in plenaire vergadering.

- 7. De bij dit artikel vastgestelde spreektijd kan :
  - a) worden gewijzigd door het Bureau in uitgebreide samenstelling tenzij een derde van de leden van het Parlement zich tegen de gedane voorstellen verzet ;
  - b) maximaal met de helft worden beperkt in de loop van de bespreking, bij beslissing van het Parlement die bij zitten en opstaan wordt genomen. Een spreker per erkende politieke fractie mag binnen de in punt 1. 9° van dit artikel gestelde perken het woord voeren.
- 8. Ingeval aan de gemandateerde sprekers een bijzondere spreektijd wordt verleend, kan elke politieke fractie een spreker afvaardigen. De politieke fracties bestaande uit ten minste vijftien leden mogen twee sprekers afvaardigen.

g) Moties van orde

Artikel 63

1. Het is altijd toegestaan het woord te vragen om :
  - 1° de voorafgaande kwestie te stellen, waaronder wordt verstaan dat er geen reden tot beraadslaging is, wat overeenkomt met verwerping van de hoofdvraag ;
  - 2° de urgentieverklaring voor te stellen ;
  - 3° het uitstel van een beraadslaging of een stemming voor te stellen ;
  - 4° de sluiting van een beraadslaging voor te stellen ;
  - 5° voorrang voor te stellen ;
  - 6° een wijziging in de regeling der werkzaamheden voor te stellen ;
  - 7° een beroep op het reglement te doen ;
  - 8° een beweerd feit recht te zetten of een persoonlijk feit te beantwoorden.
2. Voorafgaande kwesties, beroepen op het reglement en vragen om verdaging of sluiting hebben altijd voorrang op de hoofdvraag ; zij schorsen de bespreking en worden onmiddellijk behandeld en in stemming gebracht ; de overige moeten vooraf schriftelijk worden medegedeeld aan de voorzitter die oordeelt of ze ontvankelijk zijn en eventueel een tijdstip bepaalt waarop ze kunnen worden voorgedragen.
3. Binnen het tijdsbestek als bepaald bij artikel 62.1.9° mogen alleen de indiener van de motie en één lid per erkende politieke fractie, evenals twee leden die niet op dezelfde lijst werden verkozen en van geen enkele erkende politieke fractie deel uitmaken, het woord nemen.
4. Behalve wanneer ze door de voorzitter wordt voorgesteld, moet een vraag tot urgentieverklaring of tot sluiting door ten minste zes leden worden gesteund. De urgentieverklaring waartoe het Parlement heeft besloten schorst de toepassing van de bepalingen die de voorrang en de termijnen voorschrijven.

h) Vergadering met gesloten deuren

Artikel 64

Het Parlement vergadert met gesloten deuren op verzoek van zijn voorzitter, van zijn eerste ondervoorzitter of vijf leden. Deze stellen hun vraag schriftelijk op en ondertekenen die. Hun namen worden in de notulen vermeld.

Het Parlement vergadert steeds met gesloten deuren om de verzoeken tot machtiging tot vervolging van een lid van het Parlement of de verzoeken tot schorsing van de reeds ingestelde vervolgingen te onderzoeken.

Vervolgens beslist het Parlement met volstrekte meerderheid of de vergadering in het openbaar moet hervat worden over hetzelfde onderwerp.

i) Stemverklaringen

Artikel 65

Na de sluiting van de bespreking zijn stemverklaringen toegestaan alvorens bij naamstemming over het geheel van een ontwerp van ordonnantie, een ontwerp van verordening of van een bij artikel 88 bedoeld voorstel dan wel over de bij artikelen 118 en 119 bedoelde moties gestemd wordt.

De voorzitter kan dat recht voorbehouden voor degenen die aan de bespreking deelgenomen hebben en het aantal sprekers tot één per erkende politieke fractie beperken. De spreektijd wordt beperkt overeenkomstig artikel 62.5.

Het lid dat na zijn stemverklaring afwezig is bij de stemming wordt geacht zich te hebben onthouden.

j) Wijzen van stemmen

Artikel 66

1. Behalve wanneer de voorzitter algemene instemming vaststelt, spreekt het Parlement zich uit door middel van een stemming.
2. Onder voorbehoud van het hierna bepaalde, stemt het Parlement bij zitten en opstaan.
3. Over het geheel der ordonnanties, verordeningen, resoluties en moties van wantrouwen bepaald in artikel 118 wordt bij naamafroeping of bij een als gelijkwaardig erkende wijze van stemmen (mechanisch uitgebrachte stemming, stemming bij ondertekende stembriefjes) gestemd.
4. Op dezelfde wijze wordt gehandeld wanneer ten minste zes leden dat vragen. In dat geval kan de voorzitter, zo hij het nodig acht, hun namen laten aantekenen en hen verzoeken als eerste hun stem uit te brengen ; antwoordt een van hen niet wanneer zijn naam wordt afgeroepen, dan wordt de stemming bij naamafroeping gestaakt en wordt gestemd bij zitten en opstaan.
5. Wanneer wegens een gezondheids crisis die een gevaarlijke situatie voor de menselijke gezondheid aan het licht brengt, de federale overheid maatregelen neemt om de verplaatsingen van de bevolking te beperken of deze weg te houden van plaatsen of gebieden die aan risico's zijn blootgesteld, kan het Bureau in uitgebreide samenstelling, op voorstel van de Voorzitter, vaststellen dat deze situatie verhindert dat de parlementsleden fysiek aanwezig zijn en beslissen dat, met het oog op de goedkeuring van een of meerdere door hem bepaalde dringende besluiten, de parlementsleden aan de beraadslagingen mogen deelnemen en hun stemmen mogen uitbrengen via elektronische communicatiemiddelen.

De griffier neemt de nodige maatregelen opdat de volksvertegenwoordigers via elektronische weg het debat kunnen volgen, hun spreek- en amenderingsrecht kunnen uitoefenen en hun stem kunnen uitbrengen.

De stemming gebeurt bij naamafroeping of via elektronische weg.

De voorzitter roept de uitgebrachte stemmen af en maakt het resultaat van de stemming bekend.

De beslissing van het Bureau in uitgebreide samenstelling kan worden uitgebreid tot de beraadslagingen en stemmingen in de commissies van het Parlement.

Artikel 67

1. De naamafroeping geschiedt in alfabetische volgorde te beginnen bij de naam van een bij iedere zitting door het lot aan te wijzen lid.
2. De stemming vindt mondeling of met gebruikmaking van mechanische middelen plaats ; ze geschiedt onvoorwaardelijk en met de woorden « voor » of « tegen ». De onthoudingen worden bij het aantal aanwezige leden meegeteld ; ze worden niet meegerekend om de meerderheid van de uitgebrachte stemmen vast te stellen.
3. Na de naamstemming verzoekt de voorzitter de leden die hun stem niet mochten hebben uitgebracht, aan de stemming deel te nemen.
4. De voorzitter maakt de uitslag van de stemming bekend ; vervolgens verzoekt hij de leden die zich hebben onthouden beknopt de redenen van hun onthouding te doen kennen.

Artikel 68

1. De stemming bij zitten en opstaan is eerst volledig na proef en tegenproef ; de voorzitter en de secretarissen beslissen over de resultaten van de proef en tegenproef.
2. Is er twijfel na de herhaling, dan wordt tot de naamafroeping overgegaan.

3. Het is verboden tussen de twee stemmingen het woord te nemen.

Artikel 69

De volgorde der stemmingen over de gestelde vraagpunten moet zo geregeld worden dat alle meningen het best tot uiting kunnen komen.

Daartoe worden de volgende regels in acht genomen :

1. een voorstel dat verschillende vraagpunten bevat, wordt van rechtswege gesplitst, wanneer zulks wordt gevraagd ; er moet evenwel ook over het hele voorstel worden gestemd ;
2. zijn er verscheidene voorstellen omtrent hetzelfde punt, dan hebben die waarover kan gestemd worden zonder de stemming over de andere uit te sluiten, de voorrang ; onder de voorstellen waarover niet kan worden gestemd zonder de stemming over de andere uit te sluiten, geeft men de voorrang aan die met de verste strekking.

Artikel 70

Wanneer verscheidene voorstellen van ordonnantie of van verordening gezamenlijk ingediend en in één verslag behandeld, tot geen opmerkingen aanleiding geven, wordt over die voorstellen gezamenlijk gestemd bij één naamafroeping.

Artikel 71

1. Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* kan geen besluit nemen indien de meerderheid van zijn leden niet vergaderd is.

2. Behoudens bijzondere afwijkingen als bepaald in dit reglement, wordt elk besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen. Bij staking van stemmen, is het in stemming gebrachte voorstel verworpen.

De ordonnanties vastgesteld krachtens artikel 6, § 1, VIII, 1° tot 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen worden goedgekeurd bij de volstrekte meerderheid van de stemmen en bij de volstrekte meerderheid in elke taalgroep. Indien de volstrekte meerderheid in elke taalgroep evenwel niet bereikt is, wordt overgegaan tot een tweede stemming die niet na minder dan dertig dagen na de eerste stemming mag plaatshebben. In dit geval wordt de ordonnantie goedgekeurd bij de volstrekte meerderheid van de stemmen en bij ten minste een derde van de stemmen uitgebracht in elke taalgroep.

De ordonnanties betreffende de aangelegenheden geregeld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest krachtens artikel 118, § 2, en artikel 123, § 2, van de Grondwet en bedoeld in artikel 10*bis*, § 4, artikel 12, § 3, derde lid, en § 5, artikel 12*ter*, artikel 14, derde tot vijfde lid, artikel 16, eerste lid en derde tot vijfde lid, artikel 16*bis*, achtste lid, artikel 20, § 3, tweede lid, artikel 31*bis*, artikel 34, § 1, derde lid, artikel 35, § 5, en artikel 41, § 8, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen worden aangenomen bij meerderheid van twee derde van de stemmen en bij meerderheid van de stemmen in elke taalgroep.

De ordonnanties vastgesteld krachtens artikel 92*bis*/1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen worden aangenomen bij volstrekte meerderheid van de stemmen in elke taalgroep.

De ordonnanties vastgesteld krachtens artikel 39*bis*, tweede lid, van de Grondwet worden aangenomen bij meerderheid van twee derde van de stemmen en bij volstrekte meerderheid van de stemmen in elke taalgroep.

- 2/1. In het in artikel 66.5 bedoelde geval, worden de aanwezigheden tijdens de vergadering op afstand en de op afstand uitgebrachte stemmen gelijkgesteld aan de fysieke aanwezigheden en de fysiek uitgebrachte stemmen binnen het Parlement.
3. De voorzitter kondigt het resultaat van de beraadslagingen af in dezer voege : « Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* neemt aan » of « Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* neemt niet aan ».

k) Aanwezigheid tijdens de plenaire vergaderingen

Artikel 72

1. De parlementaire vergoeding die bedoeld wordt in de beslissing van 13 juli 1989 betreffende de vergoeding van de raadsleden en de vergoeding van de leden van het Bureau wordt voor 100% toegekend als het parlementslid aanwezig is op 80% van de plenaire vergaderingen.

De vergoeding wordt met 10% verminderd als het parlementslid aanwezig is op minder dan 80% van de plenaire vergaderingen.

Als het parlementslid aanwezig is op minder dan 70 of 50% van de plenaire vergaderingen, wordt de vergoeding met respectievelijk 30 of 60% verminderd.

2. Als aanwezig op een vergadering wordt beschouwd, het parlementslid dat deelneemt aan het merendeel van de stemmingen die op de agenda ingeschreven zijn.
3. Als aanwezig worden beschouwd, de parlementsliden die een opdracht vervullen voor een Parlement of een regering.
4. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat in de onmogelijkheid verkeert om zijn functies uit te oefenen wegens zwangerschap of bevalling. Deze periode van onmogelijkheid wegens zwangerschap duurt vijftien weken.

Als aanwezig, wordt eveneens beschouwd, het parlementslid dat bij zijn/haar echtgeno(o)t(e) of de persoon waarmee hij/zij samenwoont blijft tijdens de wettelijke periode van tien dagen waarin voorzien is in geval van bevalling.

In de twee gevallen, moet voor die periodes een bevallings- en/of zwangerschapsattest worden overgelegd.

- 4/1. Voor de toepassing van dit artikel, wordt als aanwezig beschouwd, het parlementslid dat deelneemt aan de beraadslagingen en aan de stemmingen op afstand via elektronische weg, overeenkomstig artikel 66.5.
5. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan een uitzondering maken in geval van afwezigheid wegens ziekte, ongeval of overmacht.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling wordt belast met het vaststellen van de regels voor de toepassing van de vorige punten.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling doet tijdens de eerstvolgende vergadering uitspraak over onvoorziene of twijfelgevallen, alsook over geschillen betreffende de aanwezigheden.

Artikel 73 (V.V.)

1. *De Verenigde Vergadering kan geen besluit nemen indien de meerderheid van haar leden niet vergaderd is.*
2. *Elk besluit wordt bij volstrekte meerderheid van stemmen in elke taalgroep genomen. In geval van staking der stemmen in een taalgroep, wordt het in stemming gebrachte voorstel, verworpen.*

Als de volstrekte meerderheid van de stemmen niet gehaald wordt in een taalgroep, wordt een tweede stemming gehouden. In dat geval wordt het besluit genomen bij volstrekte meerderheid van de stemmen van de Verenigde Vergadering en met minstens een derde van de stemmen in elke taalgroep. Deze tweede stemming mag niet vroeger dan dertig dagen na de eerste stemming worden gehouden.

3. *De voorzitter kondigt het resultaat van de beraadslagingen af in dezer voege : « De Verenigde Vergadering neemt aan » of « De Verenigde Vergadering neemt niet aan ».*

Artikel 74

Wanneer het reglement een meerderheid in elk van beide taalgroepen voorschrijft en bij zitten en opstaan wordt gestemd, dan worden de besluiten om de beurt in de ene en vervolgens in de andere taalgroep in stemming gebracht.

Wanneer een besluit door één van de taalgroepen wordt verworpen, moet het niettemin toch in de andere

taalgroep in stemming worden gebracht.

Eenparige instemming moet in elk van beide taalgroepen worden vastgesteld.

Artikel 75

Elk besluit van het Parlement wordt door de voorzitter en de griffier ondertekend.

HOOFDSTUK III

Tucht

Artikel 76

1. De voorzitter roept een lid dat de orde in de vergadering verstoort, tot de orde.
2. Bij herhaling, roept de voorzitter hem opnieuw tot de orde en in dit geval wordt hiervan aantekening gemaakt in de notulen. Hieruit volgt automatisch dat het woord hem onttrokken is en dat hij voor de verdere duur van de vergadering niet meer aan het woord mag komen.
De voorzitter kan de maatregel intrekken wanneer het lid zijn houding rechtvaardigt.
3. Bij een tweede herhaling of in ernstige gevallen, ontzegt de voorzitter hem voorlopig de toegang tot de lokalen van het Parlement.
4. Indien het uitgesloten lid geen gevolg geeft aan het bevel dat hem is gegeven, schorst of sluit de voorzitter de vergadering en geeft hij de nodige bevelen om zijn besluit ten uitvoer te leggen.
5. Het lid tegen wie die tuchtmaatregel wordt uitgesproken, heeft het recht om door het Bureau te worden gehoord.
6. Het Bureau doet uitspraak over de duur van de uitsluiting en geeft van zijn conclusies kennis aan het Parlement.
7. Komt er, tijdens de duur der uitsluiting, een stemming voor waarbij de stem van het uitgesloten lid beslissend had kunnen zijn, dan moet de stemming herhaald worden nadat de uitsluiting is verstreken, tenzij de vergadering het verkieslijk acht het lid tot de stemming toe te laten tijdens de uitsluiting.

Artikel 77

1. Een lid dat zich in de lokalen van het Parlement schuldig maakt aan feitelijkheden ten opzichte van een van zijn collega's, loopt tijdelijke uitsluiting uit de lokalen op.
2. De uitsluiting wordt ambtshalve door de voorzitter uitgesproken in plenaire vergadering.
3. De in artikel 76, punt 5, 6 en 7 bepaalde procedure is van toepassing.

Artikel 78

1. De voorzitter kan uit het integraal verslag de woorden doen weglaten die strijdig zijn met de orde of mochten zijn gesproken door een lid dat niet aan het woord was.
2. Hij kan dergelijke woorden ook doen weglaten uit de verslagen, voorstellen en andere teksten of meningen die als stukken van het Parlement worden gedrukt en/of op de internetsite van het Parlement worden geplaatst.

TITEL IV
WIJZE VAN BEHANDELING VAN ONTWERPEN VAN ORDONNANTIE OF VAN VERORDENING
EN VAN VOORSTELLEN

HOOFDSTUK I
Alarmbel

Artikel 79

Behoudens voor de begrotingen kan een met redenen omklede motie, ondertekend door ten minste drie vierde van de leden van een taalgroep van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en ingediend vóór de eindstemming in openbare vergadering, verklaren dat de bepalingen die zij aanwijst in een ontwerp of voorstel van ordonnantie of van verordening, de betrekkingen tussen de Gemeenschappen ernstig in het gedrang kunnen brengen.

Oordeelt de voorzitter dat de motie ontvankelijk is, dan wordt de procedure in het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* opgeschort en de motie verwezen naar de Regering, die binnen dertig dagen daarover een gemotiveerd advies geeft en eventueel het ontwerp of voorstel amendeert.

Het gemotiveerd advies van de Regering wordt aan het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* bezorgd. Dit stemt over de amendementen die de Regering eventueel voorstelt, en vervolgens over het ontwerp of het voorstel in zijn geheel.

Deze procedure kan door de leden van een taalgroep slechts eenmaal worden toegepast ten aanzien van een zelfde ontwerp of voorstel.

HOOFDSTUK II
Raadpleging van de Raad van State en voorkoming van bevoegdheidsconflicten

Artikel 80

1. De voorzitter van het Parlement kan de afdeling Wetgeving van de Raad van State verzoeken een beredeneerd advies te verstrekken over de in het Nederlands en het Frans gestelde tekst van alle ontwerpen of voorstellen van ordonnantie of amendementen op deze ontwerpen en voorstellen.
2. De voorzitter kan om een dringend advies verzoeken binnen een termijn van ten hoogste vijf werkdagen.
Wanneer het verzoek om advies een probleem doet rijzen in verband met de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen of de Gewesten, kan om een dringend advies gevraagd worden ; het wordt dan binnen een termijn van niet meer dan acht werkdagen verstrekt.
3. De voorzitter behoort de Raad van State om advies te vragen over de respectieve bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten voor de voorstellen van ordonnantie en de amendementen op ontwerpen of voorstellen, wanneer ten minste een derde van de leden van het Parlement of de meerderheid van de leden van een taalgroep hierom verzoekt.
Wanneer dit verzoek tijdens de plenaire vergadering wordt ingediend, moet het mondeling worden geformuleerd. Het moet worden gesteund door het in het vorige lid bedoelde aantal leden.
4. Wanneer het voorstel tot raadpleging betrekking heeft op bepalingen die door een commissie werden behandeld, moet het geformuleerd worden voor het sluiten van de algemene bespreking ofwel tijdens de eerste dag van die bespreking wanneer er meer dan één vergadering aan gewijd is.

5. Behoudens andersluidende beslissing wordt de behandeling van de bepalingen waarover advies gevraagd is, in de plenaire vergadering geschorst. Er mag geen andersluidende beslissing worden genomen wanneer de voorzitter het advies vraagt over de respectieve bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen of de Gewesten.
6. Het verzoek om advies schort de behandeling in commissie niet op, tenzij deze daarover anders beslist. De commissie mag evenwel slechts beslissen nadat zij kennis heeft genomen van het advies van de Raad van State.
7. Wanneer de afdeling Wetgeving van de Raad van State van mening is dat de haar voorgelegde bepalingen de bevoegdheid van het Parlement te buiten gaan en de voorzitter ze doorzendt naar het Overlegcomité, dat opgericht is bij artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wordt de bespreking ervan geschorst.

De schorsing duurt tot wanneer het Overlegcomité, in een met redenen omkleed advies verstrekt volgens de procedure van de consensus, uitspraak zal gedaan hebben ten gunste van de bevoegdheid van het Parlement of tot wanneer de Regering of het Verenigd College bij het Parlement de amendementen heeft ingediend die door het Comité beslist zijn om aan de bevoegdheidsoverschrijding een einde te maken.

Indien het Overlegcomité evenwel geen uitspraak gedaan heeft binnen de hem opgelegde termijn van veertig dagen, indien het Parlement voor het verstrijken van die termijn ervan op de hoogte gebracht wordt dat het Comité geen uitspraak kan doen of indien de Regering of het Verenigd College, binnen drie dagen na het advies van het Comité, de bedoelde amendementen niet heeft ingediend, mag de bespreking van de betrokken bepalingen voortgezet worden.

8. In geval van schorsing van de bespreking van sommige bepalingen, wordt afgeweken van het bepaalde in artikel 91.5.
9. Wanneer een lid van de Regering of van het Verenigd College het advies vraagt van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over de gevallen die de wet bepaalt, is de in de punten 5 tot 7 van dit artikel bedoelde procedure van overeenkomstige toepassing.
10. Indien het verzoek om advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State betrekking heeft op een aangelegenheid die het voorwerp uitmaakt van een procedure tot voorkoming en regeling van een belangenconflict, wordt de vergadering die het initiatief tot deze procedure genomen heeft, van dat verzoek en van het verloop van de procedure tot voorkoming van het bevoegdheidsconflict op de hoogte gebracht; het Overlegcomité wordt eveneens daarvan op de hoogte gebracht indien het belangenconflict bij hem aanhangig is gemaakt.
11. De adviezen van de Raad van State en van het Overlegcomité worden gedrukt en rondgedeeld.

HOOFDSTUK III

Voorkoming en regeling van belangenconflicten

a) Door het Parlement ingediende verzoeken

Artikel 81

1. Ieder voorstel van motie waarin het Parlement verzocht wordt te verklaren dat het ernstig kan worden benadeeld door een in een Wetgevende Kamer ingediend wetsontwerp of -voorstel, een in een ander Parlement ingediend ontwerp of voorstel van decreet, of een amendement daarop, wordt dringend verklaard zodra de voorzitter zich over de ontvankelijkheid ervan heeft uitgesproken.
2. Het Parlement of, zo nodig, het Bureau in uitgebreide samenstelling, kan besluiten het voorstel naar de bevoegde commissie te verwijzen of stelt, in voorkomend geval, een bijzondere commissie in.
De commissie brengt in zijn eerstvolgende openbare vergadering verslag uit aan het Parlement.

3. Het voorstel voor een motie waarbij dat verzoek bij het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* wordt ingeleid, moet met drie vierde van de stemmen worden aangenomen.
Het wordt onverwijld aan de betrokken Vergadering toegezonden.
4. *Het voorstel voor een motie waarbij dat verzoek bij de Verenigde Vergadering wordt ingeleid, moet met een meerderheid in elke taalgroep en met drie vierde van de stemmen van de aanwezige leden aangenomen worden. Het wordt onverwijld aan de betrokken Vergadering toegezonden.*
5. De voorzitter van het Parlement regelt het overleg met de betrokken Vergadering.
6. Zodra het overleg beëindigd is, en uiterlijk zestig dagen na de in punt 3 bedoelde verzending, wordt aan het Parlement verslag uitgebracht over dat overleg.
7. Indien het overleg niet binnen voormelde termijn tot een oplossing leidt, wordt het geschil door de voorzitter van het Parlement bij de Senaat aanhangig gemaakt.

b) Verzoeken ingediend door een Wetgevende Kamer of een ander Parlement

Artikel 82

1. Met het oog op overleg wordt de behandeling van een ontwerp of een voorstel van ordonnantie in het Parlement gedurende zestig dagen geschorst wanneer met drie vierde van de stemmen het verzoek daartoe gedaan wordt, door een Wetgevende Kamer of een ander Parlement dat oordeelt door dat ontwerp of voorstel ernstig te kunnen worden benadeeld.

Deze schorsing neemt eerst aanvang na de indiening van het verslag en in elk geval voor de eindstemming in de plenaire vergadering over het ontwerp of het voorstel.

Wanneer de tekst waarover het belangenconflict opgeworpen is, na de aanhangigmaking van het conflict geamendeerd wordt, moet de Wetgevende Kamer of het Parlement, na de indiening van het verslag en in elk geval voor de eindstemming in de plenaire vergadering over het ontwerp of het voorstel, bevestigen dat hij/het nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld. De procedure wordt geschorst tot de Wetgevende Kamer of het Parlement zich uitspreekt en dit gedurende ten hoogste vijftien dagen.

In dat geval neemt de schorsing met het oog op het overleg een aanvang de dag waarop de Wetgevende Kamer of het Parlement bevestigt ernstig benadeeld te worden.

2. De punten 3 en 5 van artikel 81, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Indien het overleg niet binnen voormelde termijn tot een oplossing leidt, wordt het geschil aanhangig gemaakt bij de Senaat.

Punt 3 is niet van toepassing wanneer de in punt 1 bedoelde procedure door een Wetgevende Kamer wordt toegepast. In dat geval neemt het Overlegcomité binnen zestig dagen een beslissing volgens de procedure van de consensus.

HOOFDSTUK IV

Overleg voor de interparlementaire commissie

Artikel 83

De voorstellen of ontwerpen van ordonnantie die bepalingen bevatten die ertoe strekken één of meerdere bepalingen van een gezamenlijk decreet en ordonnantie of van een gezamenlijke ordonnantie op te heffen, worden eerst voor overleg overgezonden naar de interparlementaire commissie zoals bedoeld in de artikelen 50 en 51 van dit reglement.

Het resultaat van dat overleg wordt meegedeeld aan het Bureau in uitgebreide samenstelling voordat het ontwerp of het voorstel wordt verwezen naar de bevoegde vaste commissie.

HOOFDSTUK V
Beroep bij het Grondwettelijk Hof

Artikel 84

1. Indien ten minste twee derde van de leden van het Parlement erom verzoekt, stelt de voorzitter bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot volledige of gedeeltelijke vernietiging van een wet, van een decreet of van een ordonnantie in wegens schending van :
  - 1° de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten ; of
  - 2° de artikelen van Titel II « De Belgen en hun rechten » en de artikelen 170, 172 en 191 van de Grondwet ; of
  - 3° de artikelen van de Grondwet, die een met bijzondere meerderheid aangenomen wet bepaalt.
2. Het voorstel van resolutie waarbij het verzoek wordt ingediend en dat medeondertekend wordt hetzij door twee derde van de leden van het Bureau in uitgebreide samenstelling hetzij door twee derde van de leden van het Parlement, wordt schriftelijk aan de voorzitter voorgelegd.

Het bestaan van een tweederde meerderheid wordt bij naamstemming in openbare vergadering van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* vastgesteld.
3. In geval van spoed kan het Bureau in uitgebreide samenstelling eveneens bij tweederde meerderheid van zijn leden, de voorzitter ertoe machtigen het beroep onmiddellijk in te stellen. Het besluit van het Bureau wordt door het Parlement bevestigd overeenkomstig de procedure sub punt 2.
4. De bepalingen van dit artikel gelden voor de indiening van een vordering tot schorsing van de bestreden norm.

Artikel 85 (V.V.)

1. *Indien ten minste twee derde van de leden van de Verenigde Vergadering, hierin begrepen de meerderheid in elke taalgroep, erom verzoekt, stelt de voorzitter bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot volledige of gedeeltelijke vernietiging van een wet, van een decreet of van een ordonnantie in wegens schending van :*
  - 1° *de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten ; of*
  - 2° *de artikelen van Titel II « De Belgen en hun rechten » en de artikelen 170, 172 en 191 van de Grondwet ; of*
  - 3° *de artikelen van de Grondwet, die een met bijzondere meerderheid aangenomen wet bepaalt.*
2. *Het voorstel van resolutie waarbij het verzoek wordt ingediend en dat medeondertekend wordt hetzij door twee derde van de leden van het Bureau in uitgebreide samenstelling, hetzij door twee derde van de leden van de Verenigde Vergadering, hierin begrepen de meerderheid in elke taalgroep, wordt schriftelijk aan de voorzitter voorgelegd.*

Het bestaan van een tweederde meerderheid, hierin begrepen de meerderheid in elke taalgroep, wordt bij naamstemming in de openbare vergadering van de Verenigde Vergadering vastgesteld.
3. *In geval van spoed kan het Bureau in uitgebreide samenstelling, eveneens bij tweederde meerderheid van zijn leden, de voorzitter ertoe machtigen het beroep onmiddellijk in te stellen. Het besluit van het Bureau wordt door de Verenigde Vergadering bevestigd overeenkomstig de procedure sub punt 2.*
4. *De bepalingen van dit artikel gelden voor de indiening van een vordering tot schorsing van de bestreden norm.*

Artikel 86

1. Wanneer bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een ordonnantie is ingesteld door een voorzitter van een der andere wetgevende vergaderingen, door de Ministerraad, door de Regering van een Gemeenschap of van een Gewest, of door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang, of een prejudiciële vraag is aanhangig gemaakt door een rechtscollège, kan de voorzitter van het Parlement, binnen de overeenkomstig de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof voorgeschreven termijn na ontvangst van de kennisgeving van het beroep of van de verwijzigingsbeslissing en na, behalve in spoedeisende gevallen, het advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling te hebben ingewonnen, een memorie indienen bij het Grondwettelijk Hof.
2. Na ontvangst van afschrift van de memories van de andere sub punt 1 bedoelde partijen, kan de voorzitter van het Parlement binnen de bij de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof bepaalde termijn en eventueel na inwinning van het advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling, aan het Grondwettelijk Hof eveneens een memorie van antwoord doen geworden.
3. De tekst van de memories en de memories van antwoord die door de voorzitter bij het Grondwettelijk Hof werden ingediend, wordt onmiddellijk medegegeeld aan het Bureau in uitgebreide samenstelling.

HOOFDSTUK VI

Indienen en verzending naar de commissie van de ontwerpen van ordonnantie, ontwerpen van verordening en van de voorstellen

Artikel 87

1. De ontwerpen van ordonnantie, de ontwerpen van verordening, de amendementen van de Regering of van het Verenigd College, de memories van toelichting, inclusief de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State met het voorontwerp waarop die betrekking hebben, worden bij het Parlement ingediend in het Nederlands en in het Frans. Die teksten worden gedrukt en aan de leden van het Parlement rondgedeeld.
2. De voorzitter van het Parlement beslist over de verzending naar de commissie. Hij kan hierover echter overleg plegen met het Parlement. Op verzoek van één vijfde van de leden van het Parlement heeft dit overleg van rechtswege plaats.
3. Over de beslissingen inzake verzending wordt niet gestemd.
4. De ontwerpen van ordonnantie en van verordening of de voorstellen die tot de bevoegdheid van twee of meer vaste commissies behoren, worden verzonden :
  - a) hetzij naar één der vaste commissies die verslag aan het Parlement zal uitbrengen, terwijl de andere commissies eventueel zullen worden geraadpleegd voor advies ;
  - b) hetzij naar een overeenkomstig artikel 25 samengestelde bijzondere commissie ;
  - c) hetzij naar twee of meer vaste commissies, die samen vergaderen. Bij verzending naar twee vaste commissies, moet het lid dat tot beide commissies behoort zich doen vervangen in één van beide, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26.2. Hetzelfde geschiedt bij verzending naar meer dan twee commissies ;
  - d) hetzij, na eventueel op advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling door de voorzitter besliste splitsing, naar ieder van de bevoegde commissies die de bespreking beëindigen met een stemming over het geheel van de bepalingen die hun zijn voorgelegd. Elke commissie brengt verslag uit bij het Parlement en een gecoördineerde tekst, die het geheel van de door de verschillende commissies aangenomen bepalingen van het ontwerp bevat, wordt opgemaakt ter bespreking van de artikelen in plenaire vergadering. De algemene bespreking en de stemming over het gehele ontwerp hebben uitsluitend in plenaire vergadering plaats.
5. De voorstellen of ontwerpen van gezamenlijk decreet en ordonnantie die tot de bevoegdheden van

verschillende parlementen behoren, alsook de voorstellen of ontwerpen van gezamenlijke ordonnantie, worden verwezen naar de interparlementaire commissie zoals bedoeld in respectievelijk artikel 50 en 51 van dit reglement.

Artikel 88

1. Ieder lid heeft het recht voorstellen in te dienen op papier of in elektronische vorm. Een voorstel mag niet door meer dan tien leden ondertekend zijn. Het wordt aan de voorzitter ter hand gesteld.
2. De voorstellen worden samen met de toelichting ingediend in de taal van de taalgroep waartoe de indiener behoort. De datum van de indiening bepaalt de volgorde van de voorstellen op voorwaarde dat de persklare kopij binnen acht dagen wordt afgegeven.
3. De voorzitter beslist over de ontvankelijkheid van het voorstel. In geval van twijfel over de ontvankelijkheid, wordt het voorstel voorgelegd aan het Bureau in uitgebreide samenstelling dat daarover een beslissing neemt.
4. Binnen een termijn van een maand nadat het voorstel ontvankelijk is verklaard, wordt het voorstel vertaald en wordt de persklare kopij aan de indiener bezorgd.
5. Zodra de indiener de persklare kopij aan de diensten van het Parlement terugbezorgd heeft, wordt het voorstel gedrukt, rondgedeeld en op de agenda van de eerstvolgende vergadering ter inoverwegingneming ingeschreven.

Een voorstel kan enkel in overweging genomen worden indien het vertaald, gedrukt en rondgedeeld is, tenzij het verzoek om spoedbehandeling behoorlijk met redenen is omkleed.

6. De voorzitter pleegt overleg met het Parlement, dat ofwel het voorgelegde voorstel in overweging neemt, ofwel het verdaagt ofwel verklaart dat er geen aanleiding is om het in bespreking te nemen.
7. Bij de bespreking bedoeld in punt 6 mogen het woord nemen : de indiener van het voorstel en één spreker per erkende politieke fractie, binnen het tijdsbestek vastgesteld in artikel 62.1, 8° en 9°.
8. De voorzitter beslist over de verzending overeenkomstig het bepaalde in artikel 87, punt 2 tot 4.
9. Voorstellen die door het Parlement niet in overweging genomen noch aangenomen werden, mogen in de loop van dezelfde zitting niet opnieuw worden ingediend.

Artikel 89

Elk verslag over een voorstel dat uitgaat van het parlementair initiatief en ertoe strekt rechtstreeks of onrechtstreeks de openbare uitgaven te verhogen of de inkomsten te verminderen, moet, zo het met het voorstel instemt, de inkomsten of de verminderingen van uitgaven opgeven, waardoor de uitgave of de vermindering van inkomsten wordt gedekt, die uit de aanneming van het voorstel kunnen voortvloeien. Indien de commissie het raadzaam oordeelt, pleegt zij overleg met de commissie die bevoegd is voor de financiën.

Artikel 90

Wanneer een voorstel van ordonnantie wordt ingediend over een aangelegenheid waarvoor de procedure voor overleg of samenwerking met de federale overheid, de Gemeenschaps- of gewestregeringen is vereist, wordt het voorstel van ordonnantie verzonden naar de samenwerkingscommissie bedoeld in artikel 46, alvorens het door de bevoegde vaste commissie wordt onderzocht.

Wanneer een voorstel van ordonnantie wordt ingediend over een aangelegenheid waarvoor de procedure voor advies van de federale overheid, van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen is vereist, zendt de voorzitter van het Parlement de tekst voor advies over naar de voorzitters van de betrokken assemblees.

HOOFDSTUK VII

Beraadslaging over ontwerpen en voorstellen van ordonnantie en verordening

Artikel 91

1. De bespreking van de ontwerpen van ordonnantie en van verordening en van de voorstellen omvat de algemene bespreking en een artikelsgewijze bespreking.
2. De algemene bespreking loopt over het opzet van het ontwerp of voorstel in zijn geheel.
3. Tenzij het Parlement er anders over beslist, dient de door de commissie aangenomen tekst als uitgangspunt voor de artikelsgewijze bespreking.
4. Heeft de commissie besloten het ontwerp of voorstel niet aan te nemen, dan spreekt het Parlement zich na de algemene bespreking uit over dat besluit en komen de artikelen slechts in behandeling indien het Parlement zich niet verenigt met de zienswijze van de commissie.
5. Bij de artikelsgewijze bespreking wordt in volgorde ieder artikel, met de desbetreffende amendementen, behandeld.
6. Het Parlement kan na verslag tijdens de bespreking te allen tijde beslissen de artikelen van een ontwerp of voorstel die in plenaire vergadering niet definitief zijn aangenomen, naar een commissie over te zenden.

Artikel 92

De indiener van een voorstel kan zijn voorstel intrekken, ook al is de bespreking ervan reeds begonnen ; doch wanneer een ander lid het voorstel overneemt, wordt de bespreking voortgezet.

HOOFDSTUK VIII

Amendementen

Artikel 93

1. Ieder lid heeft het recht in de taal van zijn taalgroep gestelde amendementen voor te stellen. Deze amendementen moeten rechtstreeks verband houden met het onderwerp of het artikel van het ontwerp of voorstel waarvan de wijziging beoogd wordt.
2. De amendementen worden op schrift gesteld en aan de voorzitter afgegeven. Ze mogen niet door meer dan tien leden ondertekend zijn. Ze worden vertaald, rondgedeeld aan de leden van het Parlement en aan de bevoegde commissie toegezonden.
3. De commissie vermeldt in haar verslag welk gevolg zij aan de haar voorgelegde amendementen heeft gegeven.

Artikel 94

1. De amendementen moeten vóór de sluiting van de algemene bespreking voorgesteld worden.
2. Achteraf kunnen nog worden voorgesteld :
  - a) subamendementen ;
  - b) amendementen op artikelen waarop de Regering of het Verenigd College amendementen heeft ingediend waarvan de leden niet binnen de bij punt 1 bedoelde termijn behoorlijk kennis hebben kunnen nemen ;
  - c) amendementen die steunen op adviezen of beslissingen van geraadpleegde organen waarvan de leden niet binnen de bij punt 1 bedoelde termijn behoorlijk kennis hebben kunnen nemen ;
  - d) amendementen van technische aard die uit de bespreking van de artikelen voortvloeien.
3. Dit artikel is slechts op de plenaire vergadering van toepassing.

Artikel 95

1. Over een amendement beraadslaagt het Parlement alleen wanneer het de steun krijgt van ten minste drie leden.

2. Beslist het Parlement of de voorzitter het amendement naar de commissie te verwijzen, dan wordt de beraadslaging geschorst.

Artikel 96

Amendementen op een voorstel of ontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie in plenaire vergadering

Indien de tekst van een voorstel of een ontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie of van gezamenlijke ordonnantie, die door de interparlementaire commissie is aangenomen, wordt geamendeerd tijdens de plenaire vergadering, wordt het voorstel of het ontwerp verwezen naar de interparlementaire commissie en moeten de bespreking en de artikelsgewijze stemming worden overgedaan.

HOOFDSTUK IX Tweede en derde lezing

Artikel 97

1. Ieder lid van de Regering of van het Verenigd College heeft recht op een tweede lezing van alle of van sommige artikelen van een ontwerp of voorstel van ordonnantie en van een ontwerp of voorstel van verordening, dat in eerste lezing al dan niet werd geamendeerd.
2. Ieder lid van het Parlement kan met de steun van vier leden een tweede lezing van een in eerste lezing geamendeerd artikel vragen.
3. Een tweede lezing vindt altijd plaats in een andere vergadering dan die tijdens welke de eerste lezing plaatsvond. Voor die vergadering wordt de in eerste lezing aangenomen tekst voorgelegd aan de commissie waaraan het behandelde ontwerp of voorstel was voorgelegd. Zij dient eventueel een aanvullend verslag in. De commissie kan met een tweederde meerderheid voorstellen artikelen die in eerste lezing niet gewijzigd werden, te amenderen.
4. In die tweede vergadering wordt, wanneer een tweede lezing werd gevraagd door een lid van de Regering of van het Verenigd College, alleen beraadslaagd en gestemd over de al dan niet geamendeerde artikelen die door dat lid werden aangewezen en over de nieuwe amendementen die erop zijn ingediend.
Heeft een lid van het Parlement een tweede lezing gevraagd, dan wordt alleen beraadslaagd en gestemd over de geamendeerde of verworpen artikelen en over de nieuwe amendementen waartoe die goedkeuring of verwerping aanleiding zou hebben gegeven.
5. Indien in tweede lezing nieuwe amendementen worden aangenomen, kan de Regering of het Verenigd College een derde lezing verkrijgen, die verloopt overeenkomstig het tweede lid van punt 4. Evenzo kan het Parlement beslissen tot een derde lezing. De derde lezing heeft plaats in een latere vergadering.

HOOFDSTUK X Zaken zonder schriftelijk verslag

Artikel 98

Wanneer in een commissie een ontwerp of voorstel van ordonnantie of een ontwerp of voorstel van verordening zonder wijzigingen wordt aangenomen en er dienaangaande geen belangrijke opmerkingen zijn gemaakt, wordt over dat ontwerp of voorstel geen schriftelijk verslag opgesteld.

In dat geval geeft de commissie een van haar leden opdracht in het Parlement mondeling verslag uit te brengen. Zaken die zonder schriftelijk verslag zijn behandeld, worden op de agenda als zodanig vermeld.

HOOFDSTUK XI

Evaluatie van de ordonnanties, resoluties en verordeningen

Artikel 99

Het Parlement benoemt onder zijn leden een comité voor de follow-up van de wetgeving belast met de evaluatie van de ordonnanties, resoluties en verordeningen.

Het comité heeft als opdracht :

- de verzoekschriften van natuurlijke of rechtspersonen die problemen bij de toepassing van de teksten melden, te behandelen ;
- de arresten van het Grondwettelijk Hof die een impact hebben op de doeltreffendheid van het regelgevend proces, te onderzoeken ;
- de aan het Parlement gerichte rapporten van de instellingen van het Gewest die belangrijke informatie bevatten over de wijze waarop de wetgeving wordt toegepast en de problemen die daarmee gepaard gaan, te analyseren.

Het comité wordt eveneens belast met het evalueren van de maatregelen die de Regering of het Verenigd College heeft genomen om gevolg te geven aan de door het Parlement aangenomen resoluties.

Op verzoek van het comité, dienen de leden van de Regering, elk voor de aangelegenheden waarvoor ze bevoegd zijn, bij het Parlement een evaluatieverslag in over één of meerdere ordonnanties die sinds ten minste twee jaar zijn aangenomen.

Op basis van de vaststellingen die bij het uitvoeren van de voornoemde taken werden gedaan, stelt het comité een jaarverslag op dat de interpretatieproblemen, lacunes, incoherenties of fouten in de vigerende wetgeving vermeldt.

Het comité bestaat uit vijftien leden die worden aangewezen zoals bepaald in artikel 23.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling keurt het huishoudelijk reglement van het comité goed. Het wijst, voor de duur van de zitting, een voorzit(s)ter, ondervoorzit(s)ter en secretaris (m/v) aan.

Het lid van het comité dat verhinderd is om deel te nemen aan een vergadering, kan zich laten vervangen door een lid van zijn politieke fractie. Het lid brengt de voorzit(s)ter daarvan op de hoogte.

TITEL V WERKWIJZE IN BEGROTINGSZAKEN

HOOFDSTUK I Algemene bepalingen

Artikel 100

1. De ontwerpen van middelenbegroting en van algemene uitgavenbegroting worden ingediend bij het Parlement en bezorgd aan de volksvertegenwoordigers, uiterlijk op 31 oktober van het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat.

2. Tenzij het Parlement anders beslist, wordt aan de behandeling van de begrotingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voorrang verleend zodra ze zijn rondgedeeld.

3. Onverminderd de toepassing van de in deze titel vervatte bijzondere bepalingen gelden voor de behandeling van de begrotingen dezelfde procedureregels als voor de behandeling van de ontwerpen van ordonnantie en van verordening.

HOOFDSTUK II Beraadslaging in commissie

Artikel 101

1. De begrotingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de Brusselse Agglomeratie en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en hun aanpassingen worden aan de voor de financiën bevoegde commissie voorgelegd. De leden van deze commissie beschikken over vijf werkdagen te rekenen vanaf de ronddeling van de begrotingen om ze te onderzoeken. Na deze termijn komt de voor de financiën bevoegde commissie zo spoedig mogelijk bijeen.
2. De commissie die bevoegd is voor de financiën behandelt onverwijld de haar voorgelegde begrotingen en brengt zo spoedig mogelijk en uiterlijk drie weken nadat de begrotingen haar werden voorgelegd, verslag uit aan het Parlement.
3. De verslagen over de begrotingen worden uiterlijk tien dagen nadat de commissie over de begrotingen heeft gestemd aan de voorzitter van het Parlement overgezonden.
4. Als het antwoord op de aan de Regering of aan het Verenigd College gestelde vragen niet binnen de voor de overhandiging van het verslag aan de voorzitter van het Parlement gestelde termijn is ontvangen, dan worden alleen de vragen bij het verslag gevoegd. De antwoorden op die vragen worden in een afzonderlijk rondgedeelde bijlage opgenomen. Als de behandeling in plenaire vergadering reeds begonnen is, wordt daarvan door het lid van de Regering of van het Verenigd College mondeling kennis gegeven of, indien het Parlement aldus beslist, worden de antwoorden als bijlage in het volledig verslag opgenomen.

HOOFDSTUK III Beraadslaging in plenaire vergadering

Artikel 102

De behandeling van een ontwerp van begrotingsordonnantie of -verordening wordt bij voorrang op de agenda van het Parlement geplaatst.

Artikel 103

Ingeval in een ontwerp van begrotingsordonnantie of -verordening normatieve bepalingen voorkomen, worden deze uit het ontwerp gelicht en in een afzonderlijk ontwerp opgenomen.

HOOFDSTUK IV **Bijzondere bepaling**

Artikel 104

Een amendement op het ontwerp van begrotingsordonnantie of -verordening dat een verhoging van het krediet voor een bepaald begrotingsartikel tot gevolg heeft, is alleen ontvankelijk op voorwaarde dat het voor één of meer artikelen van diezelfde begroting voorziet in één of meer kredietverminderingen waarvan het totaalbedrag gelijk is aan de voorgestelde verhoging.

TITEL VI
BETREKKINGEN VAN HET PARLEMENT MET DE REGERING OF HET VERENIGD COLLEGE

HOOFDSTUK I
Aanwijzing van de Regering en van de gewestelijke staatssecretarissen

Artikel 105

1. De Regering bestaat uit vijf leden gekozen door het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*.
Zij omvat, behalve de voorzitter, twee leden van de Nederlandse taalgroep en twee leden van de Franse taalgroep.
2. De kandidaten voor de Regering zijn verkozen indien ze zijn voorgedragen op een zelfde lijst ondertekend door de volstreekte meerderheid van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*, met daarin de volstreekte meerderheid van de leden van elke taalgroep. Het lid dat als eerste wordt voorgedragen op de lijst oefent het ambt van voorzitter uit. In die lijst wordt, voor de kandidaten die geen lid zijn van het Parlement, vermeld tot welke taalgroep zij geacht worden te behoren.
Indien er op de dag van de verkiezing geen lijst zoals bedoeld in het eerste lid aan de voorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* wordt overhandigd, wordt de verkiezing vijftien dagen uitgesteld. Wordt er binnen die termijn een zodanige lijst overhandigd, dan komt het Parlement bijeen binnen vijf dagen na de indiening van de lijst. De kandidaten voor de Regering worden verkozen overeenkomstig het eerste lid.
3. Ingeval er geen akkoord is bereikt :
  - a) wordt de voorzitter van de Regering verkozen bij geheime stemming en bij volstreekte meerderheid van de leden van het Parlement ; de voordrachten van kandidaten voor het voorzitterschap van de Regering moeten door ten minste vijf leden van het Parlement worden ondertekend ;
  - b) worden de leden van de Regering verkozen bij geheime stemming, in zoveel afzonderlijke stemmingen als er te verkiezen leden zijn en bij volstreekte meerderheid van de leden van het Parlement ; de voordrachten van kandidaten moeten worden ondertekend door de volstreekte meerderheid van de leden van de taalgroep waartoe zij behoren.
4. Het Parlement verkiest, op de voordracht van de Regering, drie staatssecretarissen van wie er ten minste een tot de minst talrijke taalgroep behoort, volgens dezelfde procedure als die welke is voorgeschreven voor de leden van de Regering.
5. Zodra de voorzitter van het Parlement op de hoogte is van het ontslag van het College van de Franse Gemeenschapscommissie of van een of meer van zijn leden, en van de aanwijzing van het nieuwe College, van het nieuwe lid of van de nieuwe leden, geeft hij het Parlement hiervan onmiddellijk kennis.

Wanneer het ontslag en de aanwijzing eveneens betrekking hebben op de voorzitter van de Regering, wordt de nieuwe voorzitter van de Regering door het Parlement verkozen volgens de in punt 3, a), voorgeschreven procedure.

HOOFDSTUK II

Regeerakkoord en beleidsbrieven

a) Regeerakkoord

Artikel 106

1. Na de aanwijzing van de Regering en de gewestelijke staatssecretarissen wordt het regeerakkoord door de Minister-President van de Regering bij de voorzitter van het Parlement ingediend.
2. Het wordt gedrukt en rondgedeeld aan de leden van het Parlement, de leden van de Regering en de gewestelijke staatssecretarissen.
3. De beraadslaging over een regeerakkoord en de erbij behorende regeringsverklaring geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking.
4. Na de beraadslaging spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit over het regeerakkoord.

b) Beleidsbrieven

Artikel 107

1. Ieder jaar, uiterlijk bij het indienen van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting, dient ieder lid van de Regering en elke staatssecretaris bij de voorzitter van het Parlement een of meer beleidsbrieven in.
2. De beleidsbrief bevat een overzicht van de uitvoering van de begroting tijdens het lopende begrotingsjaar en een prognose over de beleidsinvulling tijdens het volgende begrotingsjaar. De beleidsbrief bevat eveneens een overzicht van de wijze waarop de Regering en de gewestelijke staatssecretarissen gevolg hebben gegeven aan het regeerakkoord, de ordonnanties en verordeningen die door het Parlement aangenomen zijn.

Een samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgend begrotingsjaar wordt als bijlage bij de beleidsbrief gevoegd.
3. Elke beleidsbrief wordt gedrukt en rondgedeeld aan de leden van het Parlement, de leden van de Regering en aan de gewestelijke staatssecretarissen.
4. De beleidsbrieven worden naar de commissies verwezen, waar ze samen met het ontwerp van begrotingsordonnantie of begrotingsverordening worden besproken. De beleidsbrieven worden niet opnieuw besproken in plenaire vergadering.
5. Tot besluit van het debat in commissie kan een motie van aanbeveling worden ingediend.
6. Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de commissievergadering, met opschorting op zaterdag, zon- en feestdag voor zover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd.
7. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling gedrukt en rondgedeeld aan de leden van het Parlement, de leden van de Regering en aan de gewestelijke staatssecretarissen.
8. Een motie van aanbeveling kan worden geamendeerd zolang zij niet in stemming is gebracht.
9. Over de moties van aanbeveling spreekt het Parlement zich bij stemming in plenaire vergadering uit.

HOOFDSTUK III

Algemene beleidsverklaringen

Artikel 108

1. Het Bureau in uitgebreide samenstelling verzoekt zowel de Regering als het Verenigd College om elk jaar een algemene beleidsverklaring af te leggen.
2. Deze beleidsverklaringen moeten uiterlijk op 31 oktober voor het Parlement worden afgelegd.

HOOFDSTUK IV Beleidskeuzenota's

Artikel 109

1. De beleidskeuzenota's waarin de Regering haar standpunt toelicht over punten die niet aan de orde zijn gesteld in de regeringsverklaring worden ingediend door de Regering, gedrukt en rondgedeeld aan de leden van het Parlement.
Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan de Regering, op voorstel van een vaste commissie, verzoeken dergelijke nota's in te dienen.
2. De beleidskeuzenota's worden verzonden naar de bevoegde vaste commissie. Deze wijst een rapporteur aan die gelast is aan het Parlement verslag uit te brengen over de bespreking van de beleidsnota die haar is vorgelegd.

HOOFDSTUK V Vragen

a) Algemene bepalingen

Artikel 110

1. De vragen moeten gericht zijn tot de Regering of het Verenigd College, tot een van haar leden of tot een gewestelijke staatssecretaris ; zij moeten duidelijk en bondig zijn en beperkt blijven tot wat strikt nodig is om ze te begrijpen, zonder commentaar.
2. Niet ontvankelijk zijn :
  - a) vragen met betrekking tot zaken van particulier belang of betreffende persoonlijke gevallen ;
  - b) vragen die uitsluitend het verkrijgen van statistische gegevens beogen ;
  - c) vragen strekkende uitsluitend tot het verkrijgen van documentatie ;
  - d) vragen waarmee alleen adviezen van juridische aard beoogd worden ;
  - e) vragen over kwesties waarover eerder al een verzoek tot interpellatie, een ontwerp van ordonnantie of van verordening of een voorstel werd ingediend.
3. Op het antwoord van een lid van de Regering, van het Verenigd College of van een gewestelijke staatssecretaris op de vragen kan geen bespreking volgen.
4. Na het antwoord op een vraag kan geen motie worden ingediend.

b) Schriftelijke vragen en antwoorden

Artikel 111

1. Een lid dat verlangt een lid van de Regering, van het Verenigd College of een gewestelijke staatssecretaris een vraag te stellen, overhandigt de schriftelijke tekst ervan aan de voorzitter ; deze tekst mag door niet meer dan drie leden medeondertekend zijn ; de voorzitter zendt de tekst aan het betrokken lid van de Regering, van het Verenigd College of aan de betrokken gewestelijke staatssecretaris over.

2. Het antwoord wordt binnen twintig werkdagen aan de voorzitter overgezonden.
3. Vraag en antwoord worden opgenomen in het Bulletin van Vragen en Antwoorden, dat ten minste een keer per maand verschijnt.
4. Is het antwoord niet binnen de in dit artikel bepaalde termijn aan de voorzitter overgezonden :
  - dan verschijnt de vraag alleen, met dien verstande evenwel dat zij bij de publicatie van het antwoord wordt herhaald ;
  - behoudens tegenbericht van de volksvertegenwoordiger, wordt ze ingeschreven op de agenda van de volgende plenaire vergadering van het Parlement of de Verenigde Vergadering.
5. Aan het einde van elke zitting van het Parlement, laat de voorzitter een lijst opmaken van de vragen waarop de leden van de Regering, van het Verenigd College of de gewestelijke staatssecretarissen niet hebben geantwoord ; die lijst wordt opgenomen in het volledig verslag.

c) Vragen en mondelinge antwoorden

Artikel 112

1. Een lid van het Parlement dat een vraag indient en wenst dat daarop in openbare vergadering mondeling wordt geantwoord, richt daartoe een schriftelijk verzoek tot de voorzitter, samen met de tekst van de vraag.
2. Als de voorzitter oordeelt dat op de vraag mondeling kan worden geantwoord, dan wordt zij aan het betrokken lid van de Regering, van het Verenigd College of aan de betrokken staatssecretaris bezorgd. In het tegenovergestelde geval legt hij de vraag voor aan het Bureau in uitgebreide samenstelling dat kan beslissen dat daarop schriftelijk geantwoord kan worden en dat op de vraag de bepalingen van het voorgaande artikel toepasselijk zijn.
3. De voorzitter beslist, eventueel na overleg met het Bureau in uitgebreide samenstelling, over de behandeling van de vragen in plenaire vergadering, in de plenaire commissie of in een andere commissie.
 De voorzitter kan, op advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling, een mondelinge vraag onontvankelijk verklaren als die gaat over hetzelfde onderwerp als een interpellatie of een mondelinge vraag die sinds minder dan drie maanden door het Bureau in uitgebreide samenstelling verwezen is naar de plenaire vergadering of de commissie, behalve als er een nieuw feit is gerezen, waarover het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist.
 Behalve tijdens het parlementair reces worden de mondelinge vragen behandeld binnen twintig werkdagen na hun verzending door het Bureau in uitgebreide samenstelling. Indien de Regering het antwoord niet binnen deze termijn verschaft, kan de indiener van de vraag eventueel zijn tekst bijwerken en ze uiterlijk één werkdag vóór de commissie tot de griffie van het Parlement richten. Indien de mondelinge vraag niet behandeld wordt binnen de voornoemde termijn van twintig dagen, moet die bij voorrang tijdens de volgende commissievergadering behandeld worden.
 Als de indiener van een vraag afwezig is zonder zich te hebben verontschuldigd, dan wordt de vraag geacht te zijn ingetrokken, tenzij het lid van de Regering, van het Verenigd College of de gewestelijke staatssecretaris de wens te kennen geeft daarop te antwoorden. Indien de indiener van een vraag tweemaal verzoekt om uitstel van zijn vraag in de commissie, wordt de vraag automatisch omgezet in een schriftelijke vraag, tenzij een andere volksvertegenwoordiger de vraag stelt en het lid van de Regering, van het Verenigd College of de gewestelijke staatssecretaris erop wenst te antwoorden.
4. De spreektijd wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 62.1.5°.

d) Actualiteitsvragen

Artikel 113

1. Actualiteitsvragen kunnen in beginsel in elke plenaire vergadering worden gesteld op het tijdstip dat daartoe op voorstel van het Bureau in uitgebreide samenstelling door het Parlement wordt vastgesteld, maar ten laatste om 17 uur en in elk geval voor de stemmingen. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan nochtans de actualiteitsvragen naar de plenaire commissie verwijzen.
2. Elk lid van het Parlement dat, na de vergadering van het Bureau in uitgebreide samenstelling, een vraag stelt en daarop een mondeling antwoord wenst te ontvangen, richt daartoe een schriftelijk verzoek tot de voorzitter uiterlijk om 11 uur op de dag van de volgende plenaire vergadering indien deze vergadering in de namiddag plaatsvindt, of uiterlijk om 9 uur indien zij in de voormiddag plaatsvindt.
3. Het aantal vragen wordt billijk over de politieke fracties verdeeld.
Ze worden behandeld in de volgorde waarin ze werden ingediend.

Wanneer ten minste drie vragen worden ingediend over een actualiteitsonderwerp dat is gerezen na het laatste Bureau in uitgebreide samenstelling, uiterlijk één werkdag vóór een vergadering van de ter zake bevoegde commissie, kan de commissie op voorstel van haar voorzitter, beslissen een actualiteitsdebat te houden. De actualiteitsvraag in de commissie bevat slechts één vraag aan de ministers, de staatssecretarissen of de Collegeleden van wie de aanwezigheid vereist is in de commissie en betreft een nieuw feit dat zich heeft voorgedaan sedert het laatste Bureau in uitgebreide samenstelling. Slechts één lid per politieke fractie mag het woord nemen in het debat.

Wanneer minder dan drie vragen over eenzelfde onderwerp worden ingediend of wanneer de bevoegde commissie beslist geen debat te houden, worden zij verwezen naar de plenaire vergadering.

Wanneer actualiteitsvragen aanleiding hebben gegeven tot een debat in de commissie, worden zij niet meer opgenomen in de agenda van de volgende plenaire vergadering.

De titel van de vragen wordt aan het betrokken lid van de Regering, van het Verenigd College of aan de betrokken gewestelijke staatssecretaris meegedeeld.

4. De mondelinge formulering van de vraag moet nauwkeurig en bondig zijn en moet met een kort antwoord kunnen worden afgedaan.
5. Ze moeten een actueel karakter hebben en mogen geen betrekking hebben op een onderwerp dat reeds op de agenda staat.

De voorzitter van het Parlement of de voorzitter van de commissie oordelen over de ontvankelijkheid ervan.

Het bepaalde van artikel 110.2, e), is niet toepasselijk op de actualiteitsvragen.

De spreektijd wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 62.1.6°, behalve, in het geval van de mondelinge vragen, indien de actualiteit de strikte toepassing van artikel 112.3, tweede lid, verhindert.

6. In de plenaire vergadering, kan de voorzitter, wanneer verscheidene actualiteitsvragen eenzelfde onderwerp betreffen, na raadpleging van de voorzitters van de erkende politieke fracties, voorstellen om een debat over die vragen aan de agenda toe te voegen.

In dat geval, heeft het debat plaats na afloop van het vragenuurtje. Het mag niet langer duren dan 45 minuten, met inbegrip van de voor de regering gereserveerde spreektijd.

Met uitsluiting van de fractie waartoe de vraagsteller behoort, mag per fractie nog één spreker het woord nemen gedurende 2 minuten, naar keuze onmiddellijk na de vraagsteller(s) of na de replieken van de vraagstellers op het antwoord van de Regering.

7. Wanneer een of meer actualiteitsvragen over hetzelfde onderwerp handelen als een in de agenda van de plenaire vergadering ingeschreven mondelinge vraag, kan de voorzitter voorstellen om de mondelinge vraag toe te voegen aan de bespreking van die vragen.
8. Op de vragen mag slechts in aanwezigheid van de indiener ervan worden geantwoord. Is deze afwezig, dan wordt de vraag eventueel schriftelijk beantwoord. Vraag en antwoord verschijnen dan in het Bulletin van Vragen en Antwoorden.
Als de inhoud van verschillende vragen zulks wettigt, dan kan de voorzitter na overleg met de stellers beslissen dat de Regering, of het Verenigd College daarop gelijktijdig zal antwoorden.
9. Vragen die wegens tijdgebrek niet in de loop van de vergadering van de dag konden worden gesteld, worden verschoven naar de eerstvolgende vergadering of omgezet in mondelinge vragen.

HOOFDSTUK V/1

Vragen om uitleg

Artikel 113/1

1. Een lid van het Parlement dat een vraag om uitleg indient en wenst dat daarop in openbare vergadering mondeling wordt geantwoord, richt daartoe een schriftelijk verzoek tot de voorzitter, samen met de tekst van de vraag.
2. Als de voorzitter oordeelt dat op de vraag mondeling kan worden geantwoord, dan wordt zij aan het betrokken lid van de Regering, van het Verenigd College of aan de betrokken staatssecretaris bezorgd. In het tegenovergestelde geval, legt hij de vraag voor aan het Bureau in uitgebreide samenstelling, dat kan beslissen dat de vraag om uitleg omgezet wordt in een vraag.
3. De voorzitter beslist, eventueel na overleg met het Bureau in uitgebreide samenstelling, over de behandeling van de vragen om uitleg in plenaire vergadering, in de plenaire commissie of in een commissie.
4. De voorzitter kan, op advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling, een vraag om uitleg onontvankelijk verklaren als die gaat over hetzelfde onderwerp als een interpellatie, een vraag om uitleg of een mondelinge vraag die sinds minder dan drie maanden door het Bureau in uitgebreide samenstelling verwezen is naar de plenaire vergadering of de commissie, behalve als er een nieuw feit is gerezen, waarover het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist.
5. Wanneer een vraag om uitleg is ingediend en daarop andere vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp volgen, worden zij samengevoegd om een enkel debat uit te maken.
6. Behalve tijdens het parlementair reces, worden de vragen om uitleg behandeld binnen twintig werkdagen na hun verzending door het Bureau in uitgebreide samenstelling. Indien de Regering het antwoord niet binnen deze termijn verschafft, kan de indiener van de vraag eventueel zijn tekst bijwerken en ze uiterlijk één werkdag vóór de commissie tot de griffie van het Parlement richten. Indien de vraag om uitleg niet behandeld wordt binnen de voornoemde termijn van twintig dagen, moet die bij voorrang tijdens de volgende commissievergadering behandeld worden.
7. Als de indiener van een vraag om uitleg afwezig is zonder zich te hebben verontschuldigd, dan wordt de vraag geacht te zijn ingetrokken, tenzij het lid van de Regering, van het Verenigd College of de gewestelijke staatssecretaris de wens te kennen geeft daarop te antwoorden. Indien de indiener van een vraag om uitleg tweemaal verzoekt om uitstel van zijn vraag in de commissie, wordt de vraag om uitleg automatisch omgezet in een schriftelijke vraag, tenzij een andere volksvertegenwoordiger de vraag om uitleg stelt en het lid van de Regering, van het Verenigd College of de gewestelijke staatssecretaris erop wenst te antwoorden.
8. De spreektijd wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 62.1.6°/1.

HOOFDSTUK VI

Interpellaties

Artikel 114

1. Een lid dat voornemens is de Regering of het Verenigd College, een van haar leden of een gewestelijke staatssecretaris te interpellieren over aangelegenheden die van algemeen belang of politiek zwaarwichtig zijn, geeft aan de voorzitter schriftelijk kennis van het onderwerp van zijn interpellatie, onder toevoeging van een nota die nauwkeurig de kwestie of de feiten vermeldt waarover opheldering wordt gevraagd, alsook de voornaamste beschouwingen die de interpellant daaraan wenst vast te knopen.
2. Een interpellatieverzoek mag slechts door één lid worden ingediend.
3. De voorzitter kan een interpellatieverzoek onontvankelijk verklaren wanneer het onderwerp van louter particulier belang is.

De voorzitter kan, op advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling, een interpellatie onontvankelijk verklaren als die gaat over hetzelfde onderwerp als een interpellatie of een mondelinge vraag die sinds minder dan drie maanden door het Bureau in uitgebreide samenstelling verwezen is naar de plenaire vergadering of de commissie, behalve als er een nieuw feit is gerezen, waarover het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist.

De voorzitter kan, op advies van het Bureau in uitgebreide samenstelling, beslissen dat een interpellatie tot een mondelinge vraag of vraag om uitleg moet worden omgevormd, indien het interpellatieverzoek niet voldoet aan de criteria die beschreven zijn in punt 1.

De voorzitter kan met instemming van het Bureau in uitgebreide samenstelling beslissen dat een interpellatie tot een vraag moet worden omgewerkt.

4. Wanneer een interpellatieverzoek is ingediend en daarop andere interpellatieverzoeken over hetzelfde onderwerp volgen, worden zij samengevoegd om één enkel debat uit te maken.
5. Interpellaties hebben in de plenaire commissie plaats. Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan een interpellatie evenwel naar de plenaire vergadering verwijzen als het deze van algemeen belang acht, of naar de bevoegde vaste commissie als het deze minder belangrijk vindt.

Behalve tijdens het parlementair reces, worden de interpellaties behandeld binnen de twintig werkdagen na de verwijzing ervan door het Bureau in uitgebreide samenstelling. Indien de interpellatie niet behandeld wordt binnen die termijn, moet die bij voorrang tijdens de volgende commissievergadering behandeld worden.

Artikel 115

Elke interpellatie wordt bij de behandeling van de begrotingen gevoegd wanneer die behandeling zal worden gehouden binnen een maand na de indiening van het interpellatieverzoek.

In dat geval mag alleen de interpellant het woord voeren.

Artikel 116

1. Elke interpellatie waaraan het schriftelijke verzoek en de in artikel 114 bedoelde nota zijn toegevoegd, wordt op de agenda ingeschreven en mag in de eerstvolgende openbare vergadering worden gehouden.
2. Op verzoek van een vijfde van de leden van het Parlement of twee vijfde van de leden van de minst talrijke taalgroep kan een interpellatie worden gehouden tijdens de vergadering waarop het interpellatieverzoek is ingediend met instemming van de Regering of het Verenigd College.
3. Elke interpellatie wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin zij werd gehouden.
4. De spreektijd wordt vastgesteld overeenkomstig het bepaalde in artikel 62.1.3°.
5. Het recht om als interpellant het woord te voeren is persoonlijk. Indien de interpellant op de voor zijn interpellatie vastgestelde dag afwezig is, wordt zijn interpellatieverzoek geacht te zijn ingetrokken.

HOOFDSTUK VII

Discussienota's

Artikel 117

Volgens de op voorhand door het Bureau in uitgebreide samenstelling bepaalde praktische regels, kan elk parlamentslid, met instemming van zijn fractievoorzitter, een discussienota indienen over een onderwerp dat behoort tot de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Het Bureau in uitgebreide samenstelling neemt een beslissing over de verzending van de nota naar de bevoegde commissie.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling bij wie de kwestie aanhangig werd gemaakt door de bevoegde commissie beslist of er ook in de plenaire vergadering een debat moet worden georganiseerd.

In dat geval, bepaalt het de nadere regels, en de spreektijd. Het verslag wordt aan alle leden bezorgd, uiterlijk drie dagen vóór de voor het debat vastgestelde datum. Over de discussienota wordt geen stemming gehouden in de plenaire vergadering.

Elke erkende politieke fractie kan maximum twee discussienota's per zittingsperiode indienen.

De erkende politieke fracties die ten minste vijftien leden tellen, kunnen per zittingsperiode een bijkomende discussienota indienen.

De niet-erkende politieke fracties kunnen per zittingsperiode maximum één discussienota indienen.

HOOFDSTUK VIII

Moties ingediend naar aanleiding van een verklaring van de Regering of van het Verenigd College, of een interpellatie

Artikel 118

1. Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* kan te allen tijde een motie van wantrouwen aannemen tegen de Regering, een of meer leden ervan of een of meer gewestelijke staatssecretarissen.
2. De motie is slechts ontvankelijk :
  - a) wanneer daarin een opvolger wordt voorgedragen voor de Regering, voor een of meer leden ervan of voor een of meer gewestelijke staatssecretarissen, naargelang van het geval ;
  - b) wanneer zij ondertekend is door de meerderheid van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* als zij gericht is tegen de voorzitter ;

door de meerderheid van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en door de meerderheid van de leden van elke taalgroep als zij gericht is tegen de Regering ;

door de meerderheid van de leden van diens taalgroep als zij gericht is tegen een lid van de Regering, met uitzondering van de voorzitter, en/of tegen een gewestelijke staatssecretaris.
3. De motie van wantrouwen heeft steeds voorrang en heeft de schorsing van alle werkzaamheden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* en van de commissies tot gevolg.
4. Over die motie kan slechts worden gestemd na verloop van 48 uren en uiterlijk tien dagen na de indiening ervan.

5. De motie van wantrouwen moet worden aangenomen door de meerderheid van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* als zij gericht is tegen de voorzitter, door de meerderheid van de leden van het Parlement en door de meerderheid van de leden van elke taalgroep als zij gericht is tegen de Regering.

Wanneer zij gericht is tegen een lid van de Regering en/of een gewestelijke staatssecretaris, met uitzondering van de voorzitter, moet zij door de meerderheid van de leden van diens taalgroep aangenomen worden.

Goedkeuring van die motie heeft het ontslag van de Regering, van haar gewraakte lid of leden en/of gewestelijke staatssecretaris(sen) tot gevolg, alsook de aanstelling van een nieuwe Regering of van één of meer nieuwe leden en/of staatssecretaris(sen).

Artikel 119

1. Een eenvoudige motie en een gemotiveerde motie mogen worden ingediend naar aanleiding van een verklaring van de Regering of van het Verenigd College, of van een interpellatie (behalve wanneer deze laatste bij de behandeling van een begroting is gevoegd).

Een motie van wantrouwen bepaald in artikel 118 mag worden ingediend naar aanleiding van een verklaring van de Regering.

2. Elk lid van het Parlement kan tijdens een plenaire vergadering of een commissievergadering een gemotiveerde motie aankondigen na het antwoord of de verklaring van de Regering of het Verenigd College. De voorzitter geeft hiervan kennis tijdens dezelfde vergadering. Die gemotiveerde motie moet worden ingediend bij de voorzitter van het Parlement, uiterlijk om zeventien uur van de tweede dag die volgt op de dag waarop de vergadering is gesloten, zonder zaterdagen, zondagen of feestdagen mee te rekenen, voorzover de indiening schriftelijk aangekondigd werd vóór de sluiting van de vergadering in kwestie.
3. De voorzitter van het Parlement bezorgt de volksvertegenwoordigers de tekst van de gemotiveerde motie, in de taal waarin ze is ingediend, met bijvoeging van een vertaling.
4. Elk lid van het Parlement kan, nadat de voorzitter een gemotiveerde motie heeft bezorgd, een eenvoudige motie of een andere gemotiveerde motie indienen bij de voorzitter van het Parlement, uiterlijk om zeventien uur van de tweede dag die volgt op de dag waarop de bedoelde gemotiveerde motie door de voorzitter is bezorgd, zonder zaterdagen, zondagen of feestdagen mee te rekenen.
5. Tenzij het Parlement anders beslist, spreekt het zich uit over de naar aanleiding van een interpellatie of een verklaring ingediende moties tijdens de volgende plenaire vergadering waar stemmingen bij naamafroeping op de agenda ingeschreven zijn, en minstens vijf dagen na het verstrijken van de in punt 4 bedoelde indieningstermijn.
6. In moties kunnen wijzigingen worden aangebracht tot erover wordt gestemd.
7. De eenvoudige motie heeft voorrang op gemotiveerde moties, zonder afbreuk te doen aan artikel 118.
8. Moet het Parlement zich uitspreken over verscheidene gemotiveerde moties, dan beslist het vooraf zonder debat aan welke daarvan voorrang moet worden verleend. Indien er geen voorstel betreffende de rangorde is ingediend, dan stelt de voorzitter ze zelf voor.

Wordt een gemotiveerde motie aangenomen, dan vervallen de overige gemotiveerde moties.

HOOFDSTUK IX **Vertrouwenskwestie**

Artikel 120

1. De Regering kan te allen tijde de vertrouwenskwestie stellen in de vorm van een door de voorzitter van de Regering ondertekende gemotiveerde motie die aan de voorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* wordt overgezonden.

2. De voorzitter geeft aanstonds van de motie kennis aan de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement*.
3. De vertrouwensmotie heeft voorrang op de andere moties, met uitzondering van de motie van wantrouwen.
4. Over de motie van vertrouwen kan slechts na verloop van achtenveertig uur gestemd worden
5. De motie kan slechts aangenomen worden indien de meerderheid van de leden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* ze steunt. Wordt het vertrouwen geweigerd, dan is de Regering van rechtswege ontslagnemend.

TITEL VII
TOEZICHT VAN HET PARLEMENT OP HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL

Overzending van de stukken van de Europese instellingen

Artikel 121

De griffie van het Parlement onderzoekt de raadplegingsdocumenten, de werkdocumenten, de groenboeken en witboeken van de Europese instellingen, alsook de Europese ontwerpen van wetgevingshandelingen. De griffie bezorgt de leden van de bevoegde vaste commissie, de parlementsvoorzitter en de fracties de stukken die betrekking hebben op de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 39 en 135 van de Grondwet. De overzending van de Europese ontwerpen van wetgevingshandelingen wordt vergezeld van een nota die de rechtsgrond ervan verduidelijkt.

Onderzoek van de Europese ontwerpen van wetgevingshandelingen

Artikel 122

1. Binnen de zeven werkdagen na de overzending van de Europese ontwerpen van wetgevingshandelingen, kan ten minste een derde van de leden van de bevoegde vaste commissie vragen dat een ontwerp van wetgevingshandeling op de agenda van de commissie geplaatst wordt.
2. De commissie kan beslissen om een voorstel van resolutie op te stellen dat onder andere betrekking heeft op de naleving van het subsidiariteitsbeginsel, het te onderzoeken, in stemming te brengen en er verslag over uit te brengen, zonder dat het Parlement het eerst in overweging genomen heeft.
3. Met het oog op de uitoefening van deze opdracht, kan de commissie de medewerking van de Regering vorderen.
4. Het door de commissie aangenomen voorstel van resolutie wordt op de agenda van de volgende plenaire vergadering geplaatst en in stemming gebracht. De aangenomen resolutie wordt ter informatie aan het secretariaat van de Conferentie van de Voorzitters van de Parlementaire Assemblees bezorgd, alsook aan de Europese Commissie, binnen de termijn van acht weken bedoeld in artikel 6 van protocol nr. 2 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

TITEL VIII
DIVERSE BEPALINGEN

HOOFDSTUK I

Petities

Artikel 123

1. De petities moeten schriftelijk, op papier of in elektronische versie, naar de voorzitter van het Parlement worden gestuurd.
2. Elke petitie moet op zijn minst de handtekening van de indiener bevatten en op leesbare wijze zijn naam, voornamen, domicilie en geboortedatum vermelden.
3. Een brief of een schriftelijke mededeling wordt niet als petitie bestempeld als de indiener ervan geen concrete vraag verwoordt.
4. Enkel de petities waarvan het voorwerp conform de mensenrechten en de fundamentele vrijheden is en een onderwerp behandelt dat geheel of gedeeltelijk tot de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie behoort of betrekking heeft op de belangen ervan, zijn ontvankelijk.

5. De voorzitter beslist over de kwalificatie als petitie en beslist over de ontvankelijkheid ervan na raadpleging van het Bureau in uitgebreide samenstelling. De voorzitter stuurt de ontvankelijk verklaarde petitie naar de bevoegde commissie.
6. De commissie kan beslissen :
  - 1° dat de geformuleerde vraag niet kan worden beantwoord in het kader van een parlementair debat of dat ze reeds beantwoord werd in het kader van vorige parlementaire debatten indien er sindsdien geen nieuwe elementen zijn. Ze kan tevens beslissen de petitie naar de Regering of het Verenigd College te sturen ter informatie ;
  - 2° of de petitie naar de Regering of het Verenigd College door te sturen om uitleg te krijgen.

In dat geval, verschaft de Regering of het Verenigd College schriftelijke uitleg binnen de door de commissie bepaalde termijn of, bij gebrek daaraan, binnen een termijn van zes weken. Indien de Regering of het Verenigd College geen antwoord verschaft heeft, kan haar aanwezigheid worden gevorderd.

Wanneer de petitie wordt verwezen naar een commissie die belast is met het onderzoek van een ontwerp of een voorstel, wordt het antwoord van de Regering of van het Verenigd College opgenomen in het verslag.
  - 3° en/of de petitie te behandelen. In dat geval, kan de commissie alle nuttige maatregelen nemen voor dat onderzoek en met name hoorzittingen houden.
7. Wanneer een petitie wordt ondersteund door ten minste 1.000 handtekeningen, heeft de indiener ervan of elke andere ondertekenaar die hij hiertoe aanduidt, het recht om gehoord te worden door de bevoegde commissie. De ondertekenaars moeten de volle leeftijd van zestien jaar hebben en hun domicilie hebben op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
8. Het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist of er een debat in plenaire vergadering dient plaats te vinden.
9. De voorzitter van het Parlement brengt de indiener van de petitie op de hoogte van de onontvankelijkheid van de petitie of van het gevolg dat eraan gegeven wordt door de bevoegde commissie.
10. De door de gemeenteraden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goedgekeurde moties gericht tot het Parlement worden naar de bevoegde commissie verzonden, ter informatie meegedeeld aan haar leden en bezorgd aan de Regering of het Verenigd College teneinde de verklaringen te verkrijgen die nuttig zijn voor de formalisering van een antwoord.
11. Het Parlement publiceert regelmatig het gevolg dat aan elke petitie en motie wordt gegeven.
12. Het Parlement lanceert telkens bij de start van het parlementair werkjaar een promotiecampagne om het petitie recht bij de burger bekend te maken.

HOOFDSTUK II

Afvaardigingen en adressen

Artikel 124

1. Iedere afvaardiging wordt aangewezen door het Parlement ; op voordracht van het Bureau bepaalt het Parlement het aantal leden ervan die worden aangewezen volgens de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de erkende politieke fracties.
2. De voorzitter en/of de eerste ondervoorzitter van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* maken er steeds deel van uit en treden als woordvoerder op.
3. *De voorzitter en/of de eerste ondervoorzitter van de Verenigde Vergadering maken er steeds deel van uit en treden als woordvoerder op.*

In elk geval worden de afvaardigingen samengesteld uit ten minste een lid van elke taalgroep.

Artikel 125

Ontwerpadressen worden door het Bureau opgesteld.

Deze ontwerpen worden ter goedkeuring aan het Parlement voorgelegd ; zodra ze zijn goedgekeurd, worden ze gedrukt en rondgedeeld.

HOOFDSTUK III De griffier en de adjunct-griffier

Artikel 126

1. Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement benoemt op voordracht van het Bureau buiten zijn leden een griffier en een adjunct-griffier. Het administratief statuut van de griffier en de adjunct-griffier stelt de regels vast die van toepassing zijn op de selectieprocedure, de administratieve stand en de evaluatie van de griffier en de adjunct-griffier. Het bepaalt de regels van het personeelsstatuut van de permanente diensten die op hen van toepassing zijn. De ene is Nederlandstalig, de andere Franstalig. Zij moeten de andere landstaal voldoende kennen. Die kennis is van hetzelfde peil als die welke bij de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken vereist is voor toetreding tot de tweetalige personeelsformatie. Ze wordt door het Bureau getoetst.
2. Bij de stemming voor deze benoemingen wordt met ja of neen gestemd over de kandidaat die het Bureau voordraagt, die de volstrekte meerderheid van de stemmen van de leden van het Parlement moet krijgen.
Indien het Parlement het voorstel van benoeming dat het Bureau geformuleerd heeft verwerpt, komt het aan het Bureau toe het initiatief te nemen voor een nieuwe procedure.

Artikel 127

1. De griffier neemt akte van de beraadslagingen van het Parlement en houdt notulen van zijn vergaderingen.
2. De griffier en de adjunct-griffier wonen de vergaderingen van het Parlement en het Bureau bij.
3. De griffier is belast met de tenuitvoerlegging van de beslissingen van het Parlement en staat o.m. in voor de bijeenroeping van de vergadering en van de commissies, het drukken en ronddelen van de ontwerpen van ordonnantie en van verordening, de voorstellen, verslagen, amendementen en alle andere stukken waarvan de ronddeling door het reglement is voorgeschreven.
4. Hij bewaart het archief van het Parlement.
5. Onder zijn toezicht worden de repertoria en de dossiers bijgehouden betreffende de bij het Parlement aanhangige kwesties en de precedenten.
6. Hij houdt notulen van de vergaderingen met gesloten deuren en van de vergaderingen van het Bureau. Hij ondertekent alle besluiten van het Parlement en alle beslissingen van het Bureau.
7. In naam van het Bureau heeft hij de hoge leiding van al de diensten en van het personeel van het Parlement.
8. De adjunct-griffier staat de griffier bij en vervangt hem indien nodig.

HOOFDSTUK IV Begroting en rekening van het Parlement

Artikel 128

Een commissie voor de begroting en de rekening, die wordt samengesteld uit vijftien leden met toepassing van de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de taalgroepen en de politieke fracties, wordt belast met het onderzoek van de rekening van het Parlement en met het onderzoek van het ontwerp van ontvangsten- en uitgavenbegroting.

De commissie kiest een voorzitter uit haar leden.

De hoedanigheid van lid van het Bureau is onverenigbaar met die van lid van die commissie. Op het einde van hun mandaat, kunnen de leden van het Bureau er alleen in worden benoemd in het jaar dat volgt op het jaar tijdens hetwelk de rekeningen betreffende hun beheer zijn gecontroleerd en vereffend.

De voorzitter van het Parlement, de griffier en de adjunct-griffier worden uitgenodigd op de vergaderingen van de commissie en hebben raadgevende stem.

a) Rekening

Het Bureau stelt elk jaar voorlopig de rekening van het vorige dienstjaar vast. Het legt die ter externe controle voor aan het Rekenhof.

Tijdens het uitoefenen van zijn controle, heeft het Rekenhof toegang tot alle stukken en alle documenten betreffende de ontvangsten en uitgaven.

Na afloop van de jaarlijkse controle, stelt het Rekenhof een rapport op dat wordt gericht aan de voorzitter van het Parlement en het ontwerp van definitieve rekening wordt vastgesteld door het Bureau.

Het ontwerp van definitieve rekening en het rapport van het Rekenhof worden bezorgd aan de commissie voor de begroting en de rekening, die alle rekeningen controleert en vereffent, zelfs de vroegere nog niet vereffende rekeningen. Zij controleert het algemeen overzicht van het patrimonium en meubilair van het Parlement.

In voorkomend geval, en alvorens de rekeningen te vereffenen, deelt de commissie voor de begroting en de rekening het Bureau haar opmerkingen en vragen mee.

De antwoorden van het Bureau worden opgenomen in het verslag van de commissie die de rekeningen definitief vereffent.

Het verslag van de commissie wordt bezorgd aan de leden van het Parlement en gepubliceerd in de vorm van een parlementair stuk.

De bepaling van artikel 29, punt 3 en volgende, van het reglement zijn van toepassing op dit artikel.

b) Begroting

Het Bureau stelt een ontwerp van ontvangsten- en uitgavenbegroting voor het volgende begrotingsjaar vast en stelt dat voor aan de commissie voor de begroting en de rekening, die het onderzoekt en voor aanneming voorlegt bij het Parlement.

HOOFDSTUK V

Personeelsleden

Artikel 129

De personeelsleden van het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* met uitzondering van de griffier en de adjunct-griffier worden op voordracht van de betrokken taalgroep bij volstreekte meerderheid benoemd door het Bureau.

Het *Brussels Hoofdstedelijk Parlement* bepaalt de personeelsformatie en het administratief en geldelijk statuut van zijn personeel.

De personeelsleden worden door het Bureau, op eensluidend advies van de betrokken taalgroep, afgezet.

HOOFDSTUK VI

Herziening van het reglement

Artikel 130

1. Ieder lid heeft het recht voorstellen tot wijziging van het reglement in te dienen.

2. Die voorstellen worden met hun verantwoording gericht tot de voorzitter van het Parlement : indien ze ontvankelijk zijn, worden ze gedrukt, rondgedeeld en ter behandeling naar de bijzondere commissie van het reglement overgezonden. Deze bestaat uit de leden van het Bureau in uitgebreide samenstelling.

3. Een voorstel tot wijziging van het reglement moet worden aangenomen bij volstreekte meerderheid van de stemmen in elke taalgroep, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van het Parlement aanwezig is. Indien de meerderheid in elke taalgroep niet bereikt is, wordt echter tot een tweede stemming overgegaan die niet na minder dan dertig dagen na de eerste stemming mag plaatshebben. In dit geval wordt het reglement gewijzigd bij volstreekte meerderheid van de stemmen en bij ten minste een derde van de stemmen uitgebracht in elke taalgroep.

HOOFDSTUK VII

Controle van de toegang tot de lokalen van het Parlement

Artikel 131

Alle personen die de lokalen van het Parlement willen betreden, moeten een identiteits- en veiligheidscontrole ondergaan. Die controle wordt uitgevoerd door personeelsleden van het Parlement, de militaire wacht of een bewakingsonderneming.

Het Bureau kan voor bepaalde categorieën van personen, voor groepsbezoeken of voor bijzondere gelegenheden een specifieke toegangsprocedure vastleggen, die kan afwijken van de controles, vermeld in het eerste lid.

HOOFDSTUK VIII

Orde in het Parlement en op de tribunes

Artikel 132

Het toezicht op de orde in het Parlement berust bij het Parlement. Het wordt in zijn naam uitgeoefend door de voorzitter, die de nodige bevelen geeft om de orde te doen handhaven.

Artikel 133

Geen buitenstaander mag, onder welk voorwendsel ook, de zaal betreden waar de leden van het Parlement

vergaderen, met uitzondering van de personeelsleden die nodig zijn om de verschillende diensten van de vergadering te verzorgen, of met een speciale machtiging van de voorzitter.

Artikel 134

Zolang de vergadering duurt, moeten de personen die plaats hebben genomen op de tribunes, in stilte blijven zitten.

Het is verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven.

Wie de orde verstoort, wordt terstond uit de tribunes verwijderd. Hij wordt, zo nodig, onmiddellijk bij de bevoegde overheid voorgeleid.

Dit artikel wordt gedrukt en aan alle deuren van de tribunes aangeplakt.

HOOFDSTUK IX Diverse bepalingen

Artikel 135

Uitzending via radio of televisie van de besprekingen van het Parlement en van de commissies in openbare vergadering is toegestaan.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling stelt de wijze vast waarop die uitzendingen worden verzorgd.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling kan op voorstel van de voorzitter bij overeenkomst de voorwaarden bepalen voor een regelmatige uitzending van sommige besprekingen via radio en televisie.

Alle commissie- en plenaire vergaderingen worden rechtstreeks gestreamd via de website van het Parlement. De opnames worden daags na de bewuste vergadering op de website van het Parlement geplaatst.

Artikel 136

1. Roken is verboden op alle plenaire vergaderingen, vergaderingen van commissies en subcommissies, op vergaderingen van het Bureau en van het Bureau in uitgebreide samenstelling, en op alle vergaderingen in lokalen van het Parlement.
2. Het is verboden tijdens alle plenaire vergaderingen, vergaderingen van commissies en subcommissies, van het Bureau of het Bureau in uitgebreide samenstelling, gebruik te maken van draagbare telefoontoestellen, hetzij om op te bellen, hetzij om telefoonoproepen te beantwoorden.
3. Overeenkomstig artikel 76.1, roept de voorzitter elk lid tot de orde, dat de vergadering door het gebruik van dergelijke toestellen verstoort.

Artikel 137

Als een afvaardiging van het Parlement of van de Verenigde Vergadering, van hun Bureau of van een van hun commissies naar het buitenland op reis gaat of bij een internationale organisatie op bezoek gaat, wordt een van de leden van die afvaardiging aangewezen om een verslag op te stellen. Dit verslag wordt aan de assemblee en aan de bevoegde commissie bezorgd. Het Bureau in uitgebreide samenstelling beslist om over dit verslag een debat te houden in de commissie of in plenaire vergadering.

BIJLAGE
OVERLEGCOMMISSIES (ARTIKEL 25/1 VAN HET REGLEMENT)

1. [VADEMECUM](#)

2. [GLOSSARIUM](#)